

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JUR SPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

FONDATOR :

ION S. CODREANU

Avocat

DIRECTOR :

I. GR. PERIȚEANU

Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR :

ALEXANDRU VELESCU

Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE :

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov ; Alexandru Cerban, Profesor Universitar, Avocat ; Iosef G. Cohen Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat ; N. Jac Constantinescu, Președinte la C. de Apel București ; E. Cristoforeanu Dr. în Drept dela Roma, Avocat ; Dem. I. Dobrescu, fost Primar General al Capitalei ; Vintilă Dongoroz, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov ; D. Gălășescu-Pyk, Profesor Universitar, Avocat ; Eugen Petit, Consilier la Inalta Curte de Casație ; G. Petrovici, Decan al Baroului Ilfov ; C. Sipsom, Profesor Universitar ; C. A. Stoeanovici, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ ; Gr. L. Trancu-Iași, fost Ministru Avocat ; Hariton Udrea, Judecător Trib. Ilfov ; Petre Vasilescu, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE :

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare ; Ionel I. Codreanu, Doctor în drept din Paris, Avocat

Cu acest număr se încheie anul 1934 :
Numărul viitor va apărea cu data de Marți,
1 Ianuarie 1935.

Cu această ocaziune cititorii revistei sunt anunțați că prețul abonamentului s'a redus, cu începe e dela 1 Ianuarie 1935, la 600 lei anual, în loc de 700 lei cât fusese.

TABLA DE MATERII a anului 1934 se va pune sub presă și va apărea în cursul lunii Ianuarie 1935. Prețul ei este 100 lei ca și al celor din anii trecuți și se va vinde numai abonaților în curent cu plata abonamentului, ca și în trecut.

Facem un călduros apel abonaților, cari sunt în restanță cu plata abonamentelor, să binevoiască a ne trimite sumele datorate prin Mandat Poștal direct la redacție, Str. Artei 5, ținând seamă că revista noastră fiind o revistă de specialitate nu contează pe alte mijloace pentru apariția ei regulată decât numai pe plata la timp a abonamentelor, cari se achită anticipat.

S U M A R

Faptul ilicit în concepțiunea codului civil german și francez, de N. G. Vrăbescu ;

— *Asociația Presei Judiciare din România, de Alex. Velescu, avocat ;*

— *42 ani în slujba Inaltei Curți de Casație și Justiție, cu-vânt de despărțire cu ocaziunea pensionării d-lui Gh. Barca, prim magistrat asistent la Curtea de Casație, de P. Popescu.*

JURISPRUDENȚE :

— Inalta Curte de Casație și Justiție S. Unite : *Recurrent Radu Doicescu* (Neconstituționalitate. Civili asimilați cu militarii Competință) ;

— Idem s. II : *Mănăstirea Vărăfec cu C. Tărăntuș* (Ordonanță de référé. Neexaminarea sumară a situațiunei legale care să justifice luarea măsurii provizorii. Declinarea competenței, Violarea legii) ;

— Idem s. III : *Marcelin Dubois cu Soc. Industriei Lânei* (Legea burselor din 1929. Camere de arbitraj. Instituțiuni cu acest caracter înființate de vechile legi ungare. Asociația Lloyd din Timișoara. Nau mai fost menținute de legea română) ;

— Tribunalul Ilfov s. IV civ. cor. : *Maria General Părcălăbescu cu N. Radivon* (Uzufruct. Contract de închiriere. În ce fel fi este opozabil nudului proprietar la sfârșitul uzufructului ?)

Faptul ilicit în concepțiunea Codului Civil German și Francez

Este în primul rând de observat că teoria culpei ce formează în codul civil francez obiectul celor cinci articole fundamentale cuprinse în Cartea III, tit. IV, cap. II, al Codului sub denumirea : „Despre delicta și quasi-delicta”, ocupă în codul civil german 31 paragrafe ce înglobează, pe lângă principiile fundamentale și diferite ipoteze care în bună parte se află în Dreptul francez soluționate de doctrină și de jurisprudență.

Insuși paragraful 823 care poate fi socotit în codul civil german ca corespondentul art. 1382 al codului civil francez, este construit, cum de altminterlea mai toate textele codului german au fost construite, sub imperiul unei exagerate preocupări ce a predominat pe autori, anume aceea de a se strădui să prevadă toate ipotezele posibile, pentru a reduce pe această cale rolul jurisprudențial al judecătorului. Această tendință de care suferă întregul cod, a făcut ca textele de principiu să fie redactate mult mai amplu, să comporte diviziuni și sub-diviziuni ce s'au dovedit de multe ori inutile, să înmulțească peste necesitățile reale numărul textelor și în sfârșit a făcut ca foarte adeseori aceste texte să fie mult mai puțin clare ca textele franceze.

Sub imperiul acestei concepțiuni § 823 a fost redactat în forma următoare : „*Acela care, printr'un fapt contrar dreptului, aduce atingere cu intențiune sau prin neglijență, vieții, corpului, sănătății, libertății, proprietății sau oricărui drept al altuia, este obligat față de acela la reparațiunea pagubei ce a rezultat.*”

Aceeași obligațiune incumbă și celui care contravine unei legi având ca scop protecțiunea altuia.

Dacă din conținutul acelei legi rezultă că contravențiunea la lege este admisibilă chiar în afară de orice culpă a agentului, datoria de a repara nu naște decât dacă a existat culpă”.

Acest text de principiu este complectat prin paragraful 826 care în mod normal n'ar fi trebuit fi decât un alinat al paragrafului mai sus citat. Acest paragraf edictă: „*Oricine, care într'un mod intenționat cauzează o pagubă altuia pe o cale care aduce atingere bunelor moravuri este obligat la repararea prejudiciului cauzat*”.

Din aceste texte rezultă că codul civil german nu a îmbrățișat concepțiunea unitară a codului civil francez, clasificând în două categorii faptele generatoare de obligațiuni, prima cuprinzând faptele *protionice dreptului*, iar a doua faptele *protionice bunelor moravuri*.

Este locul să menționăm că expresiunea de „quasi delict” întrebuințată de codul civil francez nu a pătruns în codul civil german, întrucât în concepțiunea germanică această noțiune nu era legată de ideea delictului lipsit de intențiune ca în doctrina franceză, ci de aceea a obligațiunei de a repara prejudiciul cauzat în afară de orice idee de culpă. (Cod. civ. german, tradus și adnotat de Bufnoir, Saleilles și alții, tom. II, § 823 în notă).

Culpa, oricum s'ar fi produs, cu sau fără intențiune, rămâne în concepțiunea codului civil german pur și simplu un fapt ilicit.

Paragraful 823 cu care începe titlul referitor la faptele ilicite, cuprinzând prima categorie a acestor fapte anume acelea potrivnice dreptului, le distinge în: 1) *Fapte ce aduc atingerea vieții, corpului, sănătății, libertății, proprietății și oricărui alt drept al unei persoane* și 2) *Faptele ce contravin unei legi făcute în scop de a proteja pe altul*.

Urmând calea enumerativă, legiuitorul german a socotit că printr'o strictă interpretare, personalitatea nu s'ar găsi suficient protejată de paragraful 823 în elementele sale nemateriale. De aceea s'a văzut obligat să protejeze această personalitate prin două texte speciale. Primul este par. 824 care are de scop protecțiunea creditului, onoarei și pozițiunei unei persoane și al doilea par. 825 ce urmărește protecțiunea femeii, care prin artificii, amenințări sau prin abuzul raporturilor de dependență ar consimți la o cohabitațiune în afară de căsătorie.

Este de observat însă că cu toată prezența acestor patru texte drepturile pozitive cât și cele morale ale unei persoane nu se găsesc mai eficace protejate din punct de vedere civil decât cum sunt protejate de luminosul și lapidarul art. 1382 francez. Mai mult, personalitatea sub raportul nematerial se găsește prin prezența §§ 824 și 826 mai puțin apărată întrucât răspunderea civilă nu gene-

rează decât în cazurile anume prevăzute de aceste texte.

Pentru ca faptele enumerate în § 823 să nască obligațiunea de despăgubire, trebuie o condițiune esențială, anume aceea de a fi contrare dreptului. Această idee de „contrară dreptului” o găsim de altmintrelea și în art. 1382 francez, cu toate că nu este expres arătată, întrucât noțiunea de „culpă” implică tocmai existența elementului contrar dreptului, adică existența faptului ilicit.

Este de observat că § 823 nu consacră teoria culpei obiective astfel după cum pare că o face art. 1382 fr. în care legiuitorul nu s'a ocupat decât de condițiunea obiectivă a delictului, anume aceea ca faptul să fie contrar dreptului. În § 823 elementul intențional al faptului apare în cuvintele „cu intențiune sau prin neglijență” această din urmă expresiune fiind înțeleasă în sensul de a nu fi prevăzut că faptul poate aduce o violare a unui drept sau bun al persoanei ori unui drept al altuia, sau că el ar atinge o lege cu scopul de a proteja pe altul, atunci când autorul ar fi putut sau ar fi trebuit să prevadă acest lucru (op. cit. sub § 823).

În codul francez condițiunea subiectivă nu apare decât în art. 1383 unde se vorbește de neglijență sau imprudență care în spiritul acestui articol sunt fapte culpoase în sensul că autorul ar fi putut sau ar fi trebuit să prevadă prejudiciul cauzat de fapta sa, întocmai ca în codul german.

Afară de aceste deosebiri secundare, sub raportul principiului textele celor două coduri se aseamănă întrucât ambele admit toria subiectivă a culpei.

Orice fapt prin urmare săvârșit cu intențiune sau cu neglijență care ar atinge viața, corpul, sănătatea, libertatea, proprietatea sau orice alt drept al unei persoane, generează obligațiunea de despăgubire precum și oricare fapt care ar contraveni unei legi făcute în scopul de a proteja pe altul.

Am spus că § 823 enumerând faptele generatoare de obligațiuni nu cuprinde și faptele care ar aduce atingere personalității nemateriale. Această omisiune a fost reparată prin introducerea § 824 care prevede că cel ce, contrar adevărului, afirmă sau răspândește un fapt de natură să vatame creditul unei persoane sau să-i provoace un altfel de prejudiciu, are obligațiunea de a despăgubi chiar dacă nu ar fi cunoscut adevărul atunci când ar fi avut posibilitatea să-l cunoască.

În aceiaș ordine de idei și ca un compliment al § 1300 referitor la protecțiunea persoanelor de sex feminin ce în vederea căsătoriei ar acorda cohabitațiunea, legiuitorul german a făcut un delict civil din fapta celui care determină o femeie prin artificii, prin amenințări sau prin abuzul raporturilor de dependență să consimtă la o cohabitațiune în afară de căsătorie. Bărbatul ce a săvârșit un

astfel de fapt este ținut să repare toate prejudiciile ce ar rezulta.

După cum am arătat mai sus fapta potrivnică bunelor moravuri este socotită ca un delict, ceea ce face ca nu numai faptele potrivnice dreptului pozitiv să genereze obligațiuni de despăgubire. Astfel de fapte, doctrina germană le denumește „fapte deloiale”.

Sprijinind această răspundere pe ideea de loialitate, legiuitorul german a cerut ca fapta ce a cauzat prejudiciul să se fi săvârșit cu intențiune, socotind că nu poate fi lipsă de loialitate din partea celui care nici n'a cunoscut, nici n'a putut prevedea prejudiciul (op. cit. sub § 826).

Consecvent teoriei subiectivității culpei, cel ce săvârșește fapte potrivnice dreptului și în general fapte generatoare de obligațiuni, într-o stare de inconștiență sau turburare mintală, nu este ținut să repare prejudiciul cauzat, evident numai dacă această stare patologică nu a fost provocată de însuși autorul prejudiciului. În acest din urmă caz însuși faptul de a se fi pus în acea stare prin absorbțiune de alcool sau de alte substanțe cu efect analog, este socotit ca o culpă care angajează răspunderea, chiar dacă starea de inconștiență nu a fost provocată cu intențiune de a săvârși un act potrivit dreptului.

Reamintesc că o parte a doctrinei franceze este încă cotrădictorie asupra răspunderii civile a nebunilor. Câteva jurisprudențe par a înclina spre principiul neresponsabilității.

În ceea ce privește minorii, § 828 urmând modelul codului penal, proclamă neresponsabilitatea până la etatea de 7 ani, iar dela această etate până la 18, principiul adoptat este acela al responsabilității, afară de cazul în care s'ar dovedi că minorul n'ar fi avut discernământul necesar. Adaog că surdo-mutul este asimilat minorului de 18 ani.

Știm că codul civil francez enumără în art. 1384 persoanele ținute să repare prejudiciul cauzat de minor, acestea fiind însă liberate de răspundere de îndată ce ar putea dovedi că n'au putut împiedica faptul care le angajează răspunderea.

Principiul neresponsabilității incapabilului admis de codul civil german se găsește însă serios micșorat pe baza ideii de echitate ce domină această materie. Astfel dacă reparațiunea nu poate fi obținută dela terțul însărcinat cu supravegherea incapabilului, acesta este ținut, dacă echitatea o cere și numai dacă a săvârșit un fapt pozitiv, să despăgubească pe victimă, dar numai în măsura în care această despăgubire nu i-ar ridica mijloacele necesare propriei sale întrețineri conform situațiunei sale, sau l'ar pune în imposibilitate de a putea face față obligațiunilor de întreținere puse în sarcina sa prin lege.

Desigur că în această materie judecătorul va

avea de apreciat răspunderea incapabilului în raport cu ideea echității, ceea ce face ca elementul principal de considerat să fie acela al capacității de plată a incapabilului în raport cu patrimoniul victimei. Judecătorul va avea deasemenea de fixat și întinderea răspunderii.

În ipoteza că mai multe persoane ar fi cauzat un prejudiciu, § 830 adoptă principiul solidarității întocmai ca și în dreptul francez. Menționez că instigatorii sunt asimilați sub acest raport autorilor.

În ceea ce privește răspunderea pentru altul de care se ocupă art. 1384 al codului francez, principiul acestei răspunderi variază în codul civil german de principiul răspunderii franceze, căci în vreme ce codul francez admite răspunderea pentru prepus și servitor indiferent de noțiunea de culpă, adică o răspundere obiectivă, codul civil german din potrivă bazează răspunderea pe o prezumție de culpă derivată din alegerea prepusului or servitorului sau pe lipsa de supraveghere, adică o răspundere subiectivă,

Din aceste deosebiri de principii rezultă evident deosebiri de consecințe. Astfel în dreptul francez stăpânii și comitenții răspund de pagubele cauzate de servitori sau prepuși fără a avea posibilitatea de a se exonera chiar dacă nici o culpă n'ar exista în sarcina lor. Dinpotrivă § 831 al codului german exonerează atât pe stăpân cât și pe comitent de orice răspundere, dacă aceștia pot dovedi că nu există nici o culpă în sarcina lor sub raportul alegerii servitorului sau prepusului, sau dacă ar dovedi că orice diligență ar fi făcut, paguba s'ar fi produs totuș.

Este deasemenea ținut să repare prejudiciul cauzat, persoana obligată prin lege să exercite supraveghere asupra altei persoane care, fie din cauza minorității, fie din cauza unei stări intelectuale sau fizice, are nevoie de a fi supravegheată. Aceste persoane sunt în special tatăl, mama, tutorul, curatorul.

Aceeași obligațiune incumbă și celui ce ia prin contract obligațiunea supravegherei precum director de azil de alienați sau șefii stabilimentelor de instrucțiune. Totuș răspunderea dispăre pentru aceste persoane dacă pot dovedi că și-au îndeplinit obligațiunile sau dacă ar arăta că oricare ar fi fost măsurile de supraveghere luate, paguba s'ar fi produs totuș, apropiindu-se sub acest raport de concepțiunea franceză.

În ceea ce privește răspunderea determinată de fapta animalelor, cel ce are cuvântul la dispoziția sa este obligat să despăgubească pe victimă de toate pagubele cauzate de faptele sale. Răspunderea aceasta obiectivă este fundată, după cum rezultă din lucrările Reichstagului pe ideea *riscului*, atunci când în dreptul francez majoritatea doctri-

nei vede la origina acestei răspunderi o culpă prezumată de lege susceptibilă de a suferi proba contrarie.

Dacă însă supravegherea animalului este pusă prin contract în sarcina unei alte persoane în locul persoanei care are dreptul de dispozițiune, atunci răspunderea trece asupra persoanei ce are supravegherea, ca fiind însă scutită de răspundere dacă dovedește că a executat supravegherea cu grija cerută de uzanță, sau dacă poate stabili că cu toată supravegherea ce ar fi executat, paguba s'ar fi produs totuși.

Relativ la răspunderea isvorită din stricăciunile ce animalele pot cauza, codul civil german conține în § 835 o serie de dispozițiuni referitoare la despăgubirile prejudiciilor cauzate de animalele și păsările de vânat.

În dreptul francez toate aceste chestiuni sunt rezolvate pe temeiul art. 1385.

În ceiace privește prejudiciul cauzat prin fapta unui lucru, este de observat că codul civil german nu conține dispozițiunea de ordin general cuprinsă în art. 1384 francez care prevede obligațiunea de despăgubire a prejudiciului cauzat prin fapta lucrului pe care cineva îl are în paza sa. Toate aceste prejudicii urmează în consecință să fie despăgubite pe temeiul § 823, adică pe temeiul paragrafului de principiu. Ceeace legiuitorul a prevăzut însă sunt situațiunile create de clădirile sau de lucrările incorporate solului sau clădite pe un fond.

Dacă prin prăbușirea integrală sau parțială a unei astfel de clădiri sau lucrări o pagubă survine, această pagubă urmează a fi reparată nu de către proprietarul clădirei sau lucrării ci de către posesorul său. Victima are obligațiunea să stabilească numai un raport de cauzalitate, adică să dovedească că prăbușirea se datorește unui viciu de construcțiune sau unei lipse de întreținere. În această situațiune posesorul este răspunzător pe însuși temeiul legii, bine înțeles având putința să se descarce dovedind diligența sa relativă atât la felul construcțiunei cât și la întreținere.

Legea face răspunzător și obligă la despăgubiri pe posesorul clădirei, adică pe acela ce deține lucrul ca pe lucrul său propriu, întrucât el singur este în măsură să-i cunoască cel mai bine viciile. Evident că în fapt, în cea mai mare parte, posesorul este însuși proprietarul. În drept el însă nu răspunde în calitate de proprietar, ci în aceea de posesor.

Legând obligațiunea răspunderii de calitatea de posesor, § 836 impune această răspundere, în ipoteza că posesiunea se găsește deplasată, posesorului imediat anterior, adică celui ce a înstrăinat. timp de un an dela înstrăinare.

În cazul când clădirea ce provoacă paguba s'ar

găsi construită pe terenul altuia, răspunderea cade în sarcina posesorului clădirei, iar nu în cea a posesorului fondului. Răspunderea cade deasemenea în sarcina celui ce se obligă la întreținerea imobilului sau în sarcina celui ce are asupra imobilului vreun drept de uzaj, soluțiune logică cu principiul dominant în această materie.

În deosebire de codul civil francez, codul civil german se ocupă în acest titlu și de răspunderea funcționarului față de public. Astfel orice funcționar public care cu intențiune sau prin neglijență, contravenind îndatoririlor sale, aduce unui terț un prejudiciu este obligat a-l repara. Acesta este principiul. Dacă însă funcționarul a produs paguba terțului numai prin neglijență, fără intențiune dolosivă, obligațiunea de a repara nu naște în patrimoniul său, decât dacă cel lezat nu a putut obține reparațiune din partea unui coresponsabil sau din partea statului. Acestui principiu se derogă numai în favoarea funcționarilor judecătorești și numai în ceea ce privește hotărârile date. Aceștia nu sunt obligați să repare civilmente prejudiciul decât dacă ar fi supuși unei pedepse publice seuseptibile de a fi urmărită pe calea procedurii penale. Doctrina și jurisprudența sunt de acord în a vedea că, dacă magistratul nu poate fi făcut civilmente răspunzător de felul interpretării legii în hotărârea sa, această scutire de răspundere nu poate avea loc decât pentru hotărârile date în contencios, de orice ordin ar fi ele, dar nu și pentru celelalte deciziuni referitoare la procedură sau pentru întârzierile pe care magistratul poate să le aducă în exercițiul funcțiunei sale. (Op. cit. sub § 839 al. IV, Crome. § 329 nota 28).

Intomai cași în dreptul francez, dacă mai multe persoane au cauzat cuiva o pagubă printr'un act ilicit, ele răspund față de victimă într'un mod solidar. Paragraful 841 întinde această răspundere solidară și asupra judecătorilor de tutele sau de faliment cari în virtutea obligațiunilor inerente funcțiunilor ce exercită, sunt obligați să încredințeze gestiunea patrimoniilor minorilor sau falșilor unor persoane desemnate de ei asupra cărora ei trebuie să exercite control.

Și în acest caz ca și în toate celelalte, despăgubirea trebuie să fie complectă, § 842 specificând că ea urmează să se întindă și la toate prejudiciile cauzate prin atingerea pozițiunei sau viitorului părții lezate, ceea ce evident este o chestiune la aprecierea judecătorului. Codul german prevede în câteva paragrafe în ce anume consistă despăgubirile în caz de atingere corporală sau a sănătății victimei.

Principiul este acela al despăgubirii în bani sub formă de rentă. Victima are însă dreptul, pentru cazuri grave, să ceară despăgubiri sub formă de capital. În caz de moarte toate cheltuelile de înhu-

mare cad în sarcina autorului delictului, precum și plata rentei pe care victima era ținută, sau ar fi fost eventual ținută, să o plătească către o persoană!

Partea lezată are dreptul să fie despăgubită chiar de pagubele nepatrimoniale, adică de prejudiciile morale. Astfel de despăgubiri sunt instituite în special în favoarea persoanelor de sex feminin față de care a fost comis un delict sau crimă în potriua moravurilor sau care, prin înșelăciune ori abuz, au fost hotărâte să consimtă la o cohabitațiune extraconjugală.

Dacă un obiect oarecare a fost însușit pe cale ilicită, toate riscurile, inclusiv cele datorite cazurilor fortuite, trec asupra autorului delictului, partea interesată având dreptul și la dobânzi dacă ar fi cazul. Dacă însă obligatul la restituire a făcut cheltueli relative la obiectul sustras el capătă drepturile ce aparțin posesorului față de proprietar.

Codul civil german se ocupă de asemenea în § 852 de prescripțiunea acțiunii în despăgubire. Această acțiune se prescrie în 3 ani care încep să curgă de îndată ce partea lezată a luat cunoștință de prejudiciu și de autorul ei. În orice caz, această acțiune se stinge după treizeci de ani dela săvârșirea faptului ilicit. După împlinirea acestor prescripțiuni, partea lezată nu mai poate exercita decât acțiunea bazată pe îmbogățirea fără cauză.

În sfârșit, ultimul § 853 se referă la ipoteza specială, anume acea în care cineva dobândește printr'un fapt ilicit o creanță asupra cuiva. În acest caz partea lezată, adică debitorul poate refuza executarea chiar dacă ar fi pierdut acțiunea în anularea convențiunei prin prescripțiune.

Acest text a fost introdus în cod de comisiune pentru a putea face față situațiunilor în cazul în care o convenție a fost încheiată prin dol sau violență și când debitorul a pierdut termenul în general scurt (un an § 124) în care avea putința să ceară anularea convențiunei pe motivul viciului de consimțământ. Debitorul conservă astfel un ultim mijloc de apărare, acela de a opune pe cale de excepțiune refuzul de a executa.

Desigur că această dispozițiune îngreunează situațiunile în contractele sinalagmatiche ce ar putea prin refuzul de executare să se vadă desființate. Totuși majoritatea doctrinei socotește că în acest caz contractul sinalagmatic nu poate fi socotit desființat ipso facto, dar debitorul ce refuză executarea, pierde dreptul la contra-prestațiune, iar creditorul dobândește drepturile pe care teoria generală a obligațiunilor i le pune la dispoziție în atare împrejurare. (op. cit. nota sub § 853 alin. II).

N. G. VRABIESCU

ASOCIAȚIA PRESEI JUDICIARE DIN ROMÂNIA

Asociația Presei Judiciare din România aduce la cunoștința publică — pe această firească și proprie cale a presei — știrea constituirii sale.

S'ar putea crede că, fiind vorba în aparență de o ramură cu totul specială de preocupări intelectuale și profesionale, vestea aceasta n-ar putea interesa decât pe specialiștii juriști, singurii cărora li s'ar adresa revistele de specialitate.

Ar fi o credință greșită, pe care ne grăbim s'o înlăturăm dela început. Existența și puterea — fiindcă asociația, adică unirea, face puterea — presei judiciare interesează cercuri mult mai largi decât acela al juriștilor profesioniști; după părerea noastră interesează pe toți cetățenii unui stat modern.

În primul rând, presa judiciară este o ramură a presei, această a patra putere a statului, care chiar stânenită în ultimul timp în libertatea manifestărilor ei de celelalte trei puteri rămâne încă în ierarhia instituțiilor cetățenești și democratice fundamentul tuturor libertăților și al puterii suverane a poporului.

Oricine crede deci în necesitatea presei și a libertății ei, trebuie să se bucure că această instituție, care e cea mai frumoasă cucerire a vremurilor moderne, se manifestă în țara noastră și pe tărâmul de activitate al științei dreptului și al practicei dreptății și va afla cu plăcere că sunt în România multe reviste de drept, dintre cari unele au o venerabilă vârstă de câteva decenii. Astfel revista *Dreptul*, are astăzi peste 60 de ani, revista *Curierul Judiciar* aproape 45 de ani, iar *Pandectele Române* și *Jurisprudența Generală*, 12 ani de statornică activitate în slujba dreptului și a dreptății.

Să ne fie îngăduit să afirmăm că mai ales existența și propășirea presei judiciare trebuie să bucure pe oricare cetățean conștient de drepturile și datoritiile sale.

Intr'adevăr orice regim democratic se bazează pe tăria convingerilor cetățenești, pe autoritatea legii și a justiției.

S'a spus încă de acum două mii de ani că *dreptatea este fundamentul domniilor*.

Presa judiciară este unul din cele mai însemnate mijloace de expresiune a dreptății. Însemnătatea ei se întrevade deci dela început.

În vremurile străvechi, deși existau norme de conviețuire socială — legile — fără de cari nu e cu putință existența și liniștita dezvoltare a societăților, aceste norme erau însă cunoscute numai de cei cari le aplicau și nu și de marea mulțime cărora le erau aplicate. Noroadale cunoșteau ocârmuirea numai sub aspectul îndatoririlor, nu și sub acela — mult mai recent — al drepturilor lor față de ocârmuirea sau chiar ale supușilor între ei, în raporturile lor particulare.

A fost nevoie de o puternică mișcare populară pentru ca în Roma străveche preoții — pontifii — singuri cunosători ai legilor să fie obligați a le aduce la cunoștința poporului — a plebei.

Și pretutindeni *publicarea legilor* a fost considerată ca o mare cucerire cetățenească.

Fără îndoială cunoștința legii nu înseamnă totul într-un regim de autocrație în care legea este expresia voinței — sau chiar a arbitrajului — unui conducător. Dar oricum faptul că această voință se aduce la cunoștința tuturor, pune pe supuși în măsură să știe

ce le este îngăduit și ce le e oprit a face, iar pe de altă parte, în mod firesc, limitează sau, cel puțin, îngreunează revenirea autorului legilor asupra celor aduse la cunoștința obștească.

În regimurile moderne ale țărilor civilizate nici nu se concepe existența unei legi neaduse la cunoștința generală: *publicitatea este o condiție esențială a aplicării unei legi*

Cetățenii nu sunt supuși normelor de drept decât din clipa în care, ele le-au fost aduse la cunoștință: de regulă, prin inserarea în Monitorul Oficial sau în alte publicații oficiale, alte ori — de ex. pentru ordonanțele comunale, polițienești și altele, prin afișarea lor.

Presa judiciară îndeplinește deci un prim rol de obștească folos aducând la cunoștința generală legile, regulamentele și celelalte norme de ocârmuire. Revistele de drept și, față cu înmulțirea legilor, colecțiile și repertoriile de legi, dintre cari amintim cunoscutul *cod general al României* al regretatului Hamangiu, precum și colecțiile ce apar în editura *Curierului Judiciar*, și altele și pune pe cetățeni în măsură să-și cunoască îndatoririle, dar și drepturile ce, derivă din aceste legi și regulamente, făcându-le de bună seamă, un mare serviciu. Cetățenii sunt avertizați că anumite fapte nu sunt îngăduite și comiterea lor atrage sancțiuni sau că, alte ori, sunt obligați a face anumite lucruri, a căror neîndeplinire atrage pedepse. Dar ei vor mai afla că au anumite drepturi, între ei sau față de autoritățile statului, pe cari le pot exercita în condițiile indicate în lege. Citind aceste legi, cetățenii află cum pot încheia în mod valabil și obligatoriu anumite acte ale vieții particulare, care este ocrotirea, pe care legea, le-o dă pentru îndeplinirea exactă — și la nevoie, când această îndeplinire nu se face de bună voe, care este mijlocul de constrângere contra acelor ce nu-și respectă îndatoririle.

A cunoaște legile este a ști să-ți conduci viața publică și particulară.

Presa judiciară îndeplinește în primul rând acest util rol informativ de *instrucțiune cetățenească*.

Dar, în forma sa de expresiune modernă, — presa judiciară nu se mărginește numai a face cunoscute legile. Oamenii cunoscători și experimentați se străduiesc în primul rând a explica aceste legi, a le reda pe cunoștința fiecăruia, a lămuri chestiuni cari ar fi greu de înțeles. *Comentarea legilor* este o operă tot atât de utilă ca și publicarea lor.

În fine — în limitele în cari libertatea presei se poate exercita și, firește să ne fie îngăduit a ne exprima dorința unei depline libertăți în această privință, fără alte limite decât acelea ale rațiunii și ale conviețuirii sociale — în presa judiciară, specialiștii, își fac datoria de a face obiectiv și documentat *critica* legilor, arătând lipsurile și imperfecțiunile lor și măsurile ce ar trebui luate pentru îmbunătățire.

De bună seamă că în măsura în care presa judiciară face cunoscute legile, ea dă cetățenilor puțința de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle și prin aceasta, face nu numai operă de *instrucțiune*, ci și de *educație cetățenească*.

Dar aceste legi sunt aplicate. *Administrația statului* — sub toate formele ei — le aduce la îndeplinire. Ea poate greși sau poate face acte de samavolnicie în raporturile cu cetățenii. Este iarăși rolul presei judiciare de a semnală aceste erori și abuzuri și a îndreca

cetățenilor mijloacele de a obține repararea greșelilor și înlăturarea abuzurilor.

Una din cele mai mari isbânzi ale libertății cetățenești a fost posibilitatea dată cetățenilor de a se adresa *justiției* pe calea *acțiunilor de contencios administrativ* — și, în ultimul timp și a comitetelor de revizuire administrative — spre a obține anularea măsurilor ilegale ale administrației și repararea pagubelor cauzate prin ele.

Din cele mai vechi vremuri de civilizație omenească, de când s'a luat oamenilor dreptul — incompatibil cu coexistența socială — de a-și face singuri dreptate, s'au creat organe, cari să arbitreze în neînțelegerile dintre oameni, să stabilească de ce parte e dreptatea și să constrângă pe cel ce o încalcă să o respecte. Iar când încălcarea legii atingea liniștea publică, justiția devenia represivă și dicta sancțiunile contra răufăcătorilor.

Dela *justiția civilă*, în raporturile dintre cetățeni și *justiția penală* aplicată de organele de Stat împotriva celor ce calcă legea, s'a putut ajunge astfel în ultimul timp la *justiția administrativă* a apărării drepturilor cetățeanului împotriva abuzurilor organelor Statului.

Judecând conflictele dintre cetățeni sau dintre cetățeni și organele Statului, magistrații, adică persoanele cari împart dreptatea, pronunță *hotărâri* adică își exprimă părerea de ce parte și în ce măsură e dreptatea și ordonă aducerea ei la îndeplinire.

Aceste hotărâri nu interesează numai pe cei cari au luat parte la judecată. Uneori ele prezintă o însemnătate mult mai mare. Chestiunile cari au fost deduse în judecată pot interesa și pe alți cetățeni cari se află în aceeași situație.

E tot rolul presei judiciare să aducă la cunoștința obștească modul cum s'au pronunțat organele judecătorești în anumite chestiuni, cari s-au desbătut înaintea lor.

Publicând *jurisprudența* — adică opera judecătorilor — presa judiciară își îndeplinește acest rol *informativ*, care contribuie și sub această formă, cași sub aceea a publicării legilor — la instrucțiunea și educațiunea civică.

Dar presa judiciară nu și-ar îndeplini menirea dacă s'ar mărgini numai să publice hotărârile judecătorești. Ea le *comentează*, adică le explică, le pune în legătură cu textele de lege ale țării și ale altor țări, cu alte hotărâri anterioare, cu părerea exprimată de jurisconsulți, adică de știutorii de drept, asupra aceluiași chestiuni. Și când hotărârile, ca orice lucru omenească, cuprind greșeli sau lipsuri, li se face cu respectul cuvenit operii împărțitorilor de dreptate, o *critică* obiectivă și documentată pentru ca în alte cazuri, ce se vor mai ivi, să se realizeze o operă de justiție cât mai perfectă.

Expunerea documentată și critică a stării legale și judiciare se face pe larg în condiții din ce în ce mai perfecte în *repertorii de jurisprudență și coduri adnotate*, printre cari amintim reputatele lucrări ale d-lor Hamangiu și Georgean pentru codul civil, M. A. Dumitrescu și Eft. Antonescu pentru codul comercial, Papadopol și Pastion pentru codul penal, Em. Dan și Const. Zotta pentru procedura civilă, Rătescu și Pavelescu pentru procedura penală, Andru pentru Dreptul ardelean.

Iar o expunere completă și științifică se face în *tratatele de drept* dintre cari amintim cele 11 volume de Drept civil ale lui Dim. Alexandresco, tratatele lui Ma-

tei Cantacuzino, Hamangiu, Rosetti, Bălănescu și Băicoianu și Plastara pentru Dreptul civil, M. A. Dumitrescu, Fintescu, Gălășescu-Pyk, Pașcanu, Cristoforea-nu pentru Dreptul comercial, Al. Costin pentru Procedura civilă, Dongoroz și Ionescu-Dolj, pentru Dreptul de Procelură penală, Andrei Răudlescu, Docan. Negrea și Baday pentru Dreptul civil român și ardelean, Disescu, Paul Negulescu, Anibal Teodorescu și Alexianu pentru Dreptul constituțional și administrativ.

Publicarea, comentarea și critica legilor și hotărârilor judecătorești — nu este însă singura preocupare a presei judiciare.

Ea își face datoria de a semnală cerințele vremii și frământările omenesti și de a cere măsurile de realizare a dreptății și păcii sociale.

Desprinzând, din largul preocupărilor umane, necesitățile sociale și economice sub aspectul lor juridic, presa judiciară se alătură marilor ziare de informație populară ca și revistelor de specialitate profesională, tehnică, artistică sau științifică și exprimând dorințele cetățenilor, cere în numele lor măsuri de îndrumare, de ocrotire, de propășire, de realizarea bunei stări a fiecăruia și a tuturor.

Agent de legătură între cârmuire și supuși, Presa judiciară aduce la cunoștința cetățenilor normele de conduită socială și la cunoștința ocârmuirii dorințele supușilor, indicând și unora și celorlalți calea dreaptă a realizării armoniei sociale.

În marea operă umană a *Presei*, acesta este rolul *Presei judiciare*. Oamenii de știință, magistrați, profesori de drept, și avocați, se întâlnesc în asociațiuni juridice pentru progresul dreptului și își întrunesc eforturile în revistele de drept pentru a contribui la realizarea dreptății.

Opera lor este mai puțin cunoscută și răspândită decât aceea a ziarelor de mare tiraj.

Dar ea merită să fie cunoscută și apreciată la justa ei valoare de însemnată contribuție la instruirea poporului, la formarea conștiinței civice.

La acest rol de răspândire a culturii și formare a conștiinței cetățenești, trebuie să adăugăm că, în special în țara noastră, *Presa judiciară* mai este și un puternic factor de unificare și de educare a conștiinței naționale.

Prin activitatea locală a revistelor, ce apar în toate reședințele Curților de Apel și ale unor Tribunale, cât și prin citirea și colaborarea la revistele, ce apar în Capitala Țării, se răspândește cultura juridică românească și se contribuie puternic la formarea unui spirit juridic românesc unitar.

E remarcabil, în această ordine de idei, că printre primele legi de unificare ale României Mari sunt cele relative la organizarea judecătorească și la organizarea corpului avocaților.

Și este vrednic de semnalat că, între toate ramurile de activitate publică în cuprinsul României Intregite-aceea, care s'a exercitat fără a da loc la niciun fel de nemulțumire a populațiunilor minoritare, este în primul rând Justiția și că în fața ei și în sânul barourilor cea mai perfectă armonie și conlucrare tind să realizeze în cadrul statului român o operă de ordine, de dreptate și de solidaritate umană.

Pentru a face cu puțință — pe aceste vremuri grele de criză economică și morală — realizarea acestui nobil fel de informare și educare cetățenească, revistele de drept și scriitorii juriști din țara românească și-au

întrunit puterile în *Asociațiunea Presei Judiciare din România*.

Cei mai distinși reprezentanți ai gândirii juridice românești: profesori universitari cu reputație mondială, magistrați distinși, avocați de elită din cultura și sufletul lor, și-au dat mâna pentruca, cu puteri unite, să contribuie la progresul dreptului și al dreptății în țara românească.

Un nobil apostolat, legat de mari jertfe de muncă, fără niciun alt gând de răsplătă în afară de conștiința datoriei împlinite, o operă curată de sincer patriotism, de știință pură și de civism hotărât și demn, aceasta este Asociația Presei Judiciare din România.

Nu pentru noi, cei cari am format-o, ci pentru toți cetățenii liberi ai României, a cărei unire este ea însăși o operă de dreptate universală, luptă *Presa Judiciară*.

Nu pentru noi, ci pentru ei și prin ei, ea trebuie să trăiască și să învingă.

Vouă dar, cetățeni liberi ai României Mari, vă aducem la cunoștință constituirea *Asociației Presei Judiciare din România* și dela voi așteptăm încrederea, sprijinul și îmbărbătarea la muncă.

ALEX. VELESCU

Avocat

Prim redactor al „Curierului Judiciar”

42 de ani în slujba Inaltei Curți de Casație și Justiție

D-l Gheorghe Barca, prim-magistrat asistent al Curții de Casație, fiind pus în retragere pentru limită de vârstă, pe ziua de 1 Decembrie a. c., a fost sărbătorit de Corpul Magistratilor asistenți ai Supremei Instanțe, printr'un banchet, în seara zilei de 30 Noembrie, la restaurantul Modern.

Reproducem mai jos textul cuvântării-toast, rostită cu această ocaziune de către d-l Petre Popescu, magistrat asistent al S. III, și actual prim-magistrat, cuvântare în care se schițează în câteva trăsături interesante, personalitatea fostului prim-magistrat Barca și se relevă aportul remarcabil adus Inaltei Curți de acest zelos slujitor al justiției, timp de 42 de ani neîntrerupt.

TOASTUL ȚINUT DE D-L PETRE POPESCU

Iubite șef, coleg și prieten,

Rânduiala legii a voit ca cu începere de mâine să te retragi din mijlocul nostru, din slujba Instanței judecătorești supreme, căreia i-ai închinat 42 de ani de muncă — cei mai frumoși ani ai vieții d-tale — și pe care ai servit-o neîntrerupt în tot acest timp îndelungat cu zelul, tactul și punctualitatea, ce te caracterizează și pe care le-ai depus până în ultima zi, dând un pilduitor și înălțător exemplu pentru noi, cei cari urmează să muncim mai departe.

42 de ani !...

Evocatoare și impresionantă cifră, cu atât mai impresionantă, cu cât ea nu însumează durata unei simple funcțiuni de birou, unei funcțiuni mecanice de paperașerie formalistică, ea nu înseamnă durata unei cariere, urmată după tipic, în care mai totdeauna in-

telectul amorțește, adoarme și se pierde în ruajul sec și monoton al rutinei, ca în alte servicii ;

Nu.

Acești 42 de ani de muncă ai d-tale, de auxiliar activ al Supremei instanțe, de redactor, de ciselator, de creator al formei deciziunilor Casației, reprezintă 42 de ani de continuu efort, de încordată muncă intelectuală, mereu însuflețită și întruna variată ca și spatele și soluțiunile ce se cerea să le îmbraci, să le împodobești în forma lor cuviincioasă ;

Iată de ce, gândindu-mă la acești 42 de ani de muncă ai d-tale, nu mă pot opri de a nu-mi exprima, de a nu-ți împărtăși, tot omagiul meu de admirațiune pentru tăria sufletească rar întâlnită, cu care ai putut duce și înfrunta greutățile, contradicțiile și neplăcerile acestei profesii.

Și totuș... dacă dai de oparte micile mizerii fatal legate de ființa omenească, ce mulțumit și încântat trebuie să te simți de bogăția amintirilor, când după o atât de lungă activitate arunci — în ore de liniște și reculegere — priviri retrospective în trecutul carierei d-tale. Te vezi la început „cap de masă”, după denumirea arhaică ce se da atunci auxiliarilor începători. Poate nu e rău să relevez ca joc de cuvinte ca astăzi, tot... cap de masă îți închei cariera, în mijlocul unor colegi, cari te iubesc pentru admirabilele d-tale însușiri și cari — făcându-mă — cred — interpretul tuturor — îți vor păstra o neștearsă dragoste și amicitie.

Te vezi — zic — atunci în mijlocul altor colegi — azi poate toți dispăruți — silindu-te cu osârdia unui începător — zelos și conștiincios cum ai fost întotdeauna — să descrieți încălcite date și elemente dintr'un dosar, în care hotărîrea începută cu zile în urmă trebuia dată gata pe a doua zi.

Și câte alte reminiscențe: unele plăcute altele amuzante, iar altele... de loc plăcute și de loc amuzante nu vei putea culege din noianul amintirilor celor 42 de ani de activitate în slujba Înaltei Instituțiuni pe care o părăsești. Ca într'un caleidoscop trebuie să-ți apară aievea: oameni, întâmplări și fapte. Vezi peridându-se pe poarta memoriei d-tale toate acele figuri ilustre ale vechilor noștri juriști situându-se de o parte și de alta a barei, titani ai științei dreptului, eminenți pionieri ai doctrinei și jurisprudenței românești. Te vezi asistând la interesantele debateri și ciocniri între ilustrațiile baroului de odinioară precum și nu la mai puțin interesantele deliberări din camerele de consiliu între alți iluștri juriști cari, fără a diminua într'un nimic gravitatea și serioșitatea acestor deliberări nu lipseau după cum ne povestești adesea de a le presăra cu glume și anecdote scânteietoare de spirit și de voce bună.

Dar, câte și câte amintiri nu-ți pot suscita îndepărtatele vremuri, amintiri pe care de sigur n'ar strica să le fixezi pe hârtie și pentru plăcerea d-tale dar și pentru satisfacerea curiozității urmașilor ;

Astăzi, iubite șef, când îți închei această lungă carieră, eu ca vechi prieten, nu-ți pot dori alt de cât ca cel puțin atât cât ai servit Statului și Justiției Supreme cel puțin, atâta timp să-ți servească și el pensiunea, care e o justă deși cu totul insuficientă, răsplată a osteneților d-tale.

Ridic acest pahar în sănătatea d-tale urându-ți viață lungă în deplină sănătate. Să trăești !

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. UNITE

Audiența dela 1 Februarie 1934

Președinția d-lui C. G. Rătescu, președinte

Recurent Radu Doicescu

Decizia nr. 4 Dosar nr. 188/933

Neconstituționalitate. Civili asimilați cu militarii. Competință. Neviolarea art. 12, 101 și 102 din Constituție. Art. 52, alin. 7 și 74, alin. 1 Cod. J. Militară; Legea de înființarea Oficiului Național al Invalizilor, Orfanilor și Văduvelor din războiu din 2 Sept. 1920. Decizia nr. 619 din 1920 a Ministerului de războiu.

1. — *Dispozițiunile art. 52, alin. 7 C. J. M., existând la promulgarea noiei Constituțiuni, se prevedea, ca excepțiunile din Tit. II. Cartea 2, că sunt justițiabili de Consiliul de Războiu în timp de pace și funcționarii din administrația și serviciile depinzând de Ministerul Armatei pentru toate infracțiunile în legătură cu serviciile militare încredințate lor, deci și pentru cele organizate prin legea din 2 Sept. 1920 pentru înființarea Oficiului Național al Invalizilor, Orfanilor și Văduvelor din Războiu și decizia Minist. de Războiu nr. 619 din 1920.*

Ori prin această dispozițiune nu se aduce nici o atingere art. 12 din Constituție, de oarece civilii asimilați cu militarii nu au fost sustrași judecătorilor lor legali.

2. — *Asimilarea civililor cu militarii cu privire la competența de judecată a instanțelor militare, conform art. 52, alin. 7 și 74, alin. 1, C. J. C. fiind edictată prin C. J. M. pe baza unor criterii generale și obiective, iar nu în vederea unor anumite procese sau persoane izolate, nu constituie o violare a art. 101 din Constituție.*

3. — *Dacă prin art. 103 din Constituție se declară că dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional, prin aceasta însă, nu se recunoaște numai Curței de Casație competența de a judeca toate recursurile.*

Puterea legiuitoare putea deci institui și alte instanțe pentru judecarea unor anumite recursuri, fără a se putea susține că prin aceasta se aduce vre-o atingere art. 103 din Constituție.

Prin urmare, în speță, legile ordinare nu au adus nici o atingere vre-unui principiu constituțional când au dispus prin art. 74, alin. 1 C. J. M. că nu se pot ataca cu recurs la Curtea de Casație hotărârile instanțelor militare de către militari sau civili asimilați lor.

Curtea,

Având în vedere motivele de neconstituționalitate:

II. Inconstituționalitate.

Atât prin motivele de casare, cât și prin pledoariile orale, ca și prin memoriul prezentat Onor. Curții superioare ne-am rezervat a discuta înaintea instanței competente chestiunea neconstituționalității, potrivit art. 29 din legea pentru Curtea de Casație și Justiție, pe care o formulăm în modul următor:

Art. 106 din Constituție, dispunând că Justiția militară se organizează prin osebă „lege” și prin articolul său 137, alin. ultim desființând dispozițiunile contrarii prevederilor Constituțiunei din legile, decretale și regulamentele în ființă, la data promulgării Constituțiunii, a abrogat implicit toate textele din C. J. M., ca și din legea din 2 Septembrie 1920 și deciziunea nr. 619 din 14 Octombrie 1920, create sub imperiul vechii Constituții, care în această materie nu conține decât art. 131, alin. 10.

Prin cuvintele „Justiție Militară“, legiuitorul a înțeles exclusiv categoria socială îmbrăcată cu calitatea de militar. N'a putut înțelege, dar, deschiderea unei căi piezișe de suprimare a garanției înscrise în art. 12 din Constituție și a largi competența, ca și sfera de atribuțiuni a instanțelor militare, cari sunt instanțe de excepțiune. Constituția nu acordă legiuitorului ordină facultatea de a asimila pe civili cu militarii, cu călărea dispozițiilor formale ale art. 101 din Constituție. Această facultate n'a acordat-o Constituția decât în cazul excepțional prevăzut prin art. 128 din Constituție, căci a cuprins și art. 74, alin. 4 C. J. M., dar a cuprins cât a voit și a spus-o formal și nimic nu se mai poate abroga, pe nici o cale.

În cât toate asimilările cuprinse în C. J. M., legile, decret-tele și regulamentele, pe care Constituția le-a găsit în ființă, au fost abrogate, fiind contrarii textelor formale, ca și spiritul Constituției.

Sunt abrogate prin urmare, alin. 7 al art. 51 C. J. M., ca și aliniatul 1, art. 74 C. J. M., cu privire la asimilați.

Constituția declarând prin art. său 103 că dreptul de recurs este de ordin constituțional și instituind o singură Curte de Casație și Justiție pentru întregul Stat Român (art. 102), fără a admite nici o excepție, cum a făcut-o prin art. 107 alin. ultim, a consfințit principiul că excepțiile în general și cele constituționale, în mod special și absolut, sunt exclusiv de atributul legiuitorului, și nu al interpretului.

Dar, din combinarea tuturor acestor texte din Constituție, reese neîndoielnic că rolul Curții superioare de Justiție Militară nu se poate confunda cu cel al Curții de Casație și Justiție și că nimănui nu-i poate fi tăgăduit dreptul de a recurge în ultim resort la judecata și cenzura acestei instanțe supreme.

Încât, orice dispozițiuni din legi trecute sau legi viitoare, cari ar hotărî contrariul, sunt categoric neconstituționale și, ca atare, fără ființă legală.

Recurentul Radu Doicescu a atacat, pentru neconstituționalitate, potrivit art. 103 din Constituție și art. 29 din legea Înaltei Curți de Casație și Justiție, toate hotărârile rostite contra sa de către instanțele militare, ca și de către Secția II-a a Înaltei Curți de Casație (sentința Cons. de războiu Corp. II armată nr. 824 din 24 Nov. 1932, decizia nr. 31 din 21 Febr. 1933, deciziile nr. 2378 din 23 Martie 1932 și nr. . . . din 20 Iunie 1933, ale Secției II-a a Înaltei Curți de Casație și Justiție), pentru următoarele motive:

Atât prin pledoariile și memoriile produse dinaintea instanțelor militare, cât și prin motivele de casare, pledoarii și rezumate de concluzii propuse dinaintea Curții supreme, am arătat că textele de legi din Codul Justiției militare, ca și legea din 2 Septembrie 1923, cum și deciziunea ministerială nr. 619 din 14 Octombrie 1920, sunt neconstituționale și ca atare nu pot servi de bază pentru fixarea competenței instanțelor militare de a judeca pe un civil, pentru fapte cari nu au nici o legătură cu serviciul militar, căci privesc operațiuni post și nelimitate. Aceasta cu atât mai vârtos cu cât pentru un fapt de usaj de fals, reținut în sarcina recurentului care a fost condamnat la 9 ani închisoare, șeful biuroului său Lt.-Col. Victor Panaitescu, ofițer superior activ, inculpat pentru falsificarea aceluia act, a fost judecat și achitat, în aceeași zi în care același tribunal își declină competența de a judeca pe recurentul Doicescu (sentințele nr. 443 și 444 din 9 Febr. 1931 ale trib. Ilfov, secția IV-a civ. cor.). Apoi același tribunal, secția IV-a civ. cor. al jud. Ilfov, prin sentința sa nr. 698 din 17 Febr. 1933, judeca și condamna la 2 ani închisoare pe Nec. Urzică, fost șef de biurou în serviciul pensiilor și invalizilor din Ministerul Armatei, pentru că în această calitate a săvârșit 55 falsuri, creînd 55 invalizi din război și pensionari, chestiune pendinte dinaintea Secțiunii a V-a a Curții de Apel București, în urma apelului inculpatului Urzică.

Legea din 2 Septembrie, ca și regulamentul nr. 619 din 19 Octombrie 1920, cari hotărâse că: „pentru teritoriul Basarabiei se înființează un birou de pensiuni al gradelor inferioare cu reședința la Chișinău și care va depinde ca directivă de Oficiul Național I. O. V. (Serviciul pensiilor grade inferioare) iar în ceea ce privește conducerea și impulsizarea lucrărilor, este pus sub înalta priveghere a Comandamentului teritorial al Basarabiei“; apoi că: „fiecare din bioururile de pensiuni dela Cernăuți și Chișinău vor fi împărțite în câte două sub-bioururi și un mic serviciu de adjutantură, având atribuțiunile cari se vor fixa ulterior, etc.“ sunt dispozițiuni cari au luat ființă sub imperiul vechei Constituții. Aceasta nu conținea în materie de justiție militară de cât art. 131.

Noua Constituțiune din 1923 (29 Martie), prin articolul său 106 dispune formal: „Justiția militară se organizează prin osebuită lege“. Deci Constituția n'a consfințit C. J. M. din 1881 cu toate modificările ulterioare, ci acest Cod va trebui să sufere toate consecințele edicate prin art. 137, alin. ultim al Constituțiunii.

Prin urmare, toate dispozițiunile din C. J. M. contrarii acelor înscrise în Constituție, sunt desființate. Tot astfel și cu legea din 2 Septembrie și regulamentul nr. 619 din 14 Octombrie 1920.

Prin cuvintele „Justiție militară“, legiuitorul Constituției din 1923 n'a putut înțelege să cuprindă alte categorii sociale, de cât categoria investită cu calitatea de militar.

Tot astfel, același legiuitor n'a putut înțelege să confirme dispozițiuni preexistente sau să deschidă căi piezișe viitoare, de suprimare a garanțiilor înscrise în art. 12 din Constituție, care zice că „nimeni nu poate fi sustras în contra voiaței sale dela judecătoria ce-i dă legea“.

Lărgirea sferei de atribuțiuni, deci și a competenței instanțelor militare, cari sunt instanțe de excepțiune, dacă s'ar recunoaște facultatea de a se asimila pe civili cu militarii pe cale de legiuiri sau regulamente n'a putut intra în intențiunile Constituției, căci ar însemna violarea principiului înscris în art. 101 din Constituție, adică o adevărată instituire de „Comisiuni și tribunale extraordinare, care nu se pot crea sub nici un fel de cuvânt în vederea unor anume procese fie civile, fie penale sau în vederea judecării unor anume persoane.

Legiuitorul constituant, când a voit-o a spus-o formal, cum a făcut-o în ipoteza art. 128, permițând ca, „în caz de pericol de Stat să se poată institui prin lege starea de asediu generală sau parțială“, și în acest mod a ratificat dispozițiunea excepțională din art. 74, alin. 4 al C. J. M. În cât toate asimilările din C. J. M. ca și din legile, decret-tele și regulamentele pe care Constituția le-a găsit în ființă, au fost abrogate prin art. său 137 alin. ultim ca fiind contrarii textelor formale ca și spiritului Constituției. Prin urmare sunt desființate art. 52, alin. 7 ca și art. 74 alin. I. C. J. M., în ce privește pe civili asimilați cu militarii, întrucât se atinge de dreptul lor de recurs în casație, drept declarat de ordin constituțional prin art. 103, alin. ultim Const.

Ori, cum Constituția a instituit prin art. său 102 o singură Curte de Casație și Justiție pentru întregul Stat Român, fără a recunoaște nici o altă excepțiune în afară de cea consacrată prin art. 107, alin. ultim, prin care s'a scos de sub autoritatea puterii judecătorești, numai: „Actele de guvernământ și actele de comandament cu caracter militar“, a consfințit principiul că excepțiunile în general și cele constituționale în mod special sunt exclusiv de atributul legiuitorului și nu și al interpretului.

De altfel, art. 26 din legea Înaltei Curți în alin. său I se ocupă despre cauza de necompetență, când se va fi dat hotărâre de instanțele militare „contra unui individ ce nu este militar, nici asimilat prin a sa funcțiune de lege cu militarul“. Așa dar, când legile care conțineau atare asimilări sunt desființate prin efectul Constituției, căci o contrazic și

când atari asimilări desființează o jurisdicțiune constituțională cu dispozițiile formale ale Constituției, nu le poate răpi civililor dreptul lor de recurs în Casație.

Orice dispozițiuni din legi anterioare Constituției sau din legi viitoare care ar contrazice textele formale ca și spiritul Constituției, sunt vădit neconstituționale și ca atare fără ființă legală.

Având în vedere că din actele dela dosar se constată că recurentul Radu Doicescu, fost funcționar la biroul central de pensii de pe lângă Comandamentul teritorial al Basarabiei, Geotoiu Niculae, fost funcționar la acelaș birou și Corodeanu Gheorghe, fost plutonier la acelaș serviciu, au fost condamnați, prin sentința nr. 824 din 1933 a Consiliului de Război al Corpului II Armată, la pedeapsa de închisoare și despăgubiri pentru fals în acte publice, provocare la fals și uz de acte false.

Curtea superioară de justiție militară respingând prin deciziunea nr. 31 din 1931 recursul numiților, condamnatul Radu Doicescu a introdus recurs la Curtea de Casație în contra menționatelor hotărâri, depunând la 23 Martie 1933 un memoriu cuprinzând două motive de casare, iar la 3 Iulie 1933 un motiv suplimentar de casare:

Inalta Curte S. II-a, prin deciziunea nr. 1583 din 1922, a respins ca neîntemeiat motivul I de casare din primul memoriu, cum și motivul suplimentar de casare, întemeiat pe pretinsa incompetență a instanțelor militare, iar motivul II de casare din primul memoriu, formulat pe neconstituționalitate, l-a trimis spre judecare Secțiunilor Unite. La 26 Iunie 1933, recurentul mai introduce o cerere intitulată „cerere de casare”, prin care atacă pentru neconstituționalitate, în afară de cele două hotărâri menționate, și deciziile cu nr. 2378 din 1932 și 1583 din 1933, date de Secția II-a a Inaltei Curți:

Având în vedere că prin motivul II de recurs din primul memoriu și prin cererea ulterioară din 26 Iunie 1933 se pretinde că Constituția din 1923 dispunând prin art. 106 că justiția militară se organizează prin osebă lege, iar prin art. 137 alin. ultim desființând dispozițiunile contrarii prevederilor Constituției din legile, decretele și regulamentele în ființă la data promulgării Constituției, implicit ar fi abrogat toate textele din codul Justiției Militare, Legea din 2 Septembrie 1920 și deciziunea nr. 619 din 14 Octombrie 1920 a Ministerului de Război, în virtutea cărora instanțele militare s'au considerat competente a judeca pe recurent ca fiind asimilat cu militarii; că legiuitorul constituant prin „Justiție Militară” n'ar fi înțeles decât o Justiție care s'ar referi numai la cei investiți în mod legal cu calitatea de militar, neputând suprima garanția înscrisă în art. 12 din Constituție, după care „nimeni nu poate fi sustras în contra voinței sale dela judecătoria ce-i dă legea”; că, în intențiunea legiuitorului constituant din 1923, n'a putut intra ideea de lărgire a competenței instanțelor militare prin asimilarea civililor cu militarii, pe cale de lege sau regulament; — aceasta constituind o violare a art. 101 din Constituție, care oprește înființarea de comisii și tribunale extraordinare; în consecință, pretinde recurentul, toate asimilările cuprinse în codul justiției militare, legile, decretele și regulamentele pe care noua Constituție le-a găsit în ființă au fost abrogate, fiind contrarii ei. Astfel ar fi abrogat alin. 7 al art. 52 și alin. 1 al art. 74 din Codul Justiției Militare, — aceste texte fiind contrarii ei, întrucât prin aceste texte s'ar atinge dreptul de re-

curs în casație declarat de ordin constituțional prin art. 103, alin. ultim din Constituția din 1923;

Considerând că potrivit art. 106 din noua Constituție, Justiția militară se organizează prin osebă lege;

Că, potrivit alin. ultim al art. 137 din aceeași Constituție, se desființează din ziua promulgării sale, acele dispozițiuni din legi, decrete, regulamente și orice alte acte contrare celor înscrise în prezenta Constituție;

Considerând că prin dispozițiunile art. 52, alin. 7 din codul de justiție militară, existent la promulgarea noiei Constituții se prevede, cu excepțiile arătate la titlul IV al cărții a II-a din acel cod, că sunt justițiabili, de Consiliile de Război în timp de pace funcționarii din Administrațiile și serviciile care depind de Ministerul Armatei, pentru toate crimele, delictele și contravențiile ce ar avea înclinare cu serviciile militare lor încredințate, servicii printre care sunt și cele organizate prin legea din 2 Septembrie 1920 pentru înființarea Oficiului Național al Invalizilor, Orfanilor și Văduvelor din război, cum și cele organizate prin decizia Ministerului de Război cu nr. 619 din 1920;

Că, potrivit art. 74, alin. I din acelaș cod, în nici un caz nu pot avea recurs în Casație contra hotărârilor Consiliilor de Război și Consiliilor de revizuire militară, asimilați cu militarii și toți ceilalți indivizi arătați la art. 52 din acel cod;

Considerând că prin aceste dispozițiuni nu s'a putut aduce nici o atingere art. 12 din noua Constituție, deoarece prin ele asimilații cu militarii n'au fost sustrași, cum pretinde recurentul, dela judecătoria ce le dă legea pentru acele infracțiuni, pentru care nu s'a prevăzut, în ce-i privește, prin alte legi alți judecători de cât aceia instituiți prin codul de justiție militară și care sunt singurii judecători dați lor prin lege pentru acele infracțiuni;

Considerând că după art. 101, din noua Constituție corespunzător art. 36 din cea veche, puterea judecătorească se poate exercita deosebit de Curți și Tribunale și prin jurisdicții speciale cu condiția că aceste jurisdicții să fie create prin anume legi, nu însă în vederea unor anume procese sau în vederea judecării unor anume persoane;

Considerând că asimilarea civililor cu militarii, — cu privire la competența de judecată a instanțelor militare prevăzute prin art. 52, alin. 7 și 74, alin. 1, din codul Justiției Militare — a fost edictată prin acel cod pe baza unor criterii generale și obiective, iar nu în vederea unor anumite procese sau persoane izolate;

Că astfel fiind, aceste dispozițiuni nu sunt contrare nici art. 101 din Constituție;

Considerând — în ce privește susținerea recurentului că dispozițiunile textelor menționate din codul Justiției Militare ar fi contrare și art. 103, alin. ultim din noua Constituție, — că dacă prin art. 103 din acea Constituție se declară că dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional, prin aceasta nu se recunoaște însă numai Curții de Casație competența de a judeca toate recursurile de orice natură, căci Constituția vorbește de dreptul de recurs „în casare” iar nu în casație, în care caz evident numai Curtea de Casație ar fi competente a judeca toate recursurile;

Că, astfel fiind, puterea legiuitoare poate institui și alte instanțe pentru judecarea unor anumite recursuri, fără a se putea susține că prin aceasta se aduce vre-o atingere principiului Constituțional al recur-

noaşterei dreptului de recurs în casare, singurul ce a fost consacrat de noua Constituţie din Martie 1923, dată dela care nu se mai poate, prin legi ordinare, ridica dreptul de recurs pentru unele afaceri, după cum se putea în trecut, când dreptul de recurs nu era de ordin Constituţional;

Că, deci, legiuitorul ordinar n'a adus nici o atingere vre-unui principiu Constituţional, când a dispus, prin art. 74, alin. 1 din Codul Justiţiei Militare, că nu pot avea recurs în Casaţie contra hotărîrilor instanţelor militare, militarii şi toţi asimiliaţii cu militarii;

Că, astfel fiind, dispoziţiunile textelor de lege în-criminate nu sunt contrarii dispoziţiunilor arătate din noua Constituţie şi, prin consecinţă, nu sunt abrogate prin art. 137, alin. ultim din noua Constituţie ca fiind contrare ei;

Că, deci, motivele de neconstituţionalitate fiind neîntemeiate, urmează a se respinge recursul;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge motivele de neconstituţionalitate şi, prin consecinţă şi recursul.

NALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE S. II-a

Audienţa de la 15 Mai 1934

Preşedinţia d-lui D. G. LUPU, preşedinte

Mănăstirea Văratec cu C. Tărăntuş

Decizia nr. 981 Dosar nr. 82/984

Ordonanţă de Référé. Neexaminarea sumară a situaţiunii legale care să justifice luarea măsurii provizorii. Declinarea competenţei. Violarea legii. Art. 66 bis pr. civ.

Pe calea procedurii sumare şi excepţionale, prevăzută de art. 66 bis pr. civ., nu se pot lua de cât măsuri provizorii pentru păstrarea unui drept care s'ar periclita prin întârziere sau înlăturarea piedicilor ce s'ar ivi cu ocaziunea aducerii la îndeplinire a unui titlu executor, fără să se prejudicieze fondul dreptului.

Un examen însă sumar al afacerii este autorizat de lege pentru a se vedea, din punctul de vedere al măsurii de luat, în favoarea căreia dintre părţile litigante este legitim a se lua măsura provizorie, până la tranşarea în fond a litigiului.

În speţă însă, tribunalul în loc să examineze în mod sumar actele depuse de părţile litigante spre a vedea care dintre ele avea în favoarea sa aparenţa unei situaţiunii legale care să justifice sau nu luarea măsurii provizorii, a refuzat ori ce cercetare pe motivul că-i excede competenţa; prin aceasta a comis o violare a art. 66 bis pr. civ.

Curtea,

S'a ascultat d-l avocat N. Davidescu în dezvoltarea motivelor de casare iar d-l avocat I. Lucaci în combaterea lor.

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Mănăstirea Văratec în contra sentinţei Tribunalului Neamţ s. I-a nr. 290 din 1933 dată în proces cu Constantin V. Tărăntuş :

Având în vedere că prin această sentinţă Tribunalul Neamţ a admis apelul făcut de Constantin V. Tărăntuş în contra ordonanţei de référé a primului preşedinte al acelui tribunal cu nr. 6131 din 1933 pe care a reformat-o în sensul că a respins cererea de référé făcută de Mănăstirea Văratec prin care cerea ca Cons-

tantin Tărăntuş să fie obligat să înceteze construirea unei case pe terenul mănăstirii şi să-şi ridice materialul de construcţie de pe acest teren;

Pentru a da această soluţiune, tribunalul argumentează că potrivit art. 66 bis proc. civ. pe calea reféré-ului nu se poate statua în fond asupra drepturilor în litigiu, ci instanţa de référé e competentă numai în a aprecia aparenţa drepturilor invocate; că din actele depuse şi susţinerile părţilor se constată în fapt că părţile au pus în discuţiune dreptul de posesiune utilă şi de proprietate, cari nu pot fi discutate şi judecate de acea instanţă excepţională ci numai de instanţa de drept comun.

Având în vedere că în contra acestei sentinţe reclamanta a făcut recursul de faţă, pe care îl formulează astfel :

I) Violarea art. 72 şi 149 proc. civilă şi a principiilor judecătoreşti în lipsa reclamantului, în baza cărora apelul trebuia respins ca nesustţinut de-a primul termen de judecată.

În ziua de 19 Octombrie 1933, apelul fiind în stare de judecată şi apelantul Constantin V. Tărăntuş lipsind, tribunalul era dator să-l respingă ca nesustţinut, ceea ce nu a făcut şi nici nu a motivat, pronunţând prin jurnalul nr. 7.469 din aceeaşi sedinţă o amânare pentru ca intimata Mănăstire să prezinte originalul planului aflat în copie la dosar, cerere care, conform art. 72 proc. civ., poate fi formulată numai de părţile în litigiu, pentru verificarea copiilor depuse la dosar. Apoi la 31 Octombrie 1933, după prezentarea originalului cerut din oficiu — tribunalul prin jurnalul nr. 7.777 din 1933, în loc de a respinge apelul ca nesustţinut, — pentru că formal se află tot în procedura pronunţării dela 19 Octombrie — a dat cu-vântul apelantului — de data aceasta prezent în susţinerea apelului, deasemenea tot fără a motiva pentru ce înlătură cererea intimatelor mănăstiri, de a se respinge apelul ca nesustţinut în baza art. 149 proc. civilă.

II) Violarea art. 66 bis proc. civilă şi a principiilor din materia reféré-ului, când prin sentinţa civilă nr. 290 din 1933 judecând fondul apelului introdus de pârâul Constantin V. Tărăntuş l-a admis şi a reformat ordonanţa nr. 6.131 din 1933.

Toate piesele dela dosar justificau cererea Mănăstirii de a fi apărută urgent în drepturile sale seculare de a nu fi tulburată în folosinţa vetrei sale monahale, prin construirea în incinta mănăstirii a unei locuinţe cu întrebuinţare laică, astfel cum a fost recunoscut chiar de apelant, la interogator, fapt nepermis de legea şi statutul bisericeii şi deci ordonanţa prezidenţială nr. 6.131 din 1933 trebuia menţinută şi apelul respins şi ca neîntemeiat faţă de principii şi jurisprudenţa reféré-ului desbătută în sedinţa dela 31 Octombrie 1933 după soluţionarea respingerei apelului ca nesustţinut în modul consemnat în jurnalele nr. 7.469 şi 7.777 din 1933.

III) Exces de putere şi violarea art. 1169 şi urm. cod. civil şi a principiilor dela probaţiune în general şi în specie a reféré-ului, când tribunalul se întemeiază în motivarea apelului pe afirmaţia pârâului apelant şi nu pe dovezile scrise şi prezumţiunile puternice invocate de reclamanta intimată mănăstirea Văratec în apărarea ordonanţei obţinute.

Drepturile invocate de mănăstire se sprijineau pe acte scrise şi cu putere legală şi recunoaşterea pârâului apelant la interogator că acesta construieşte recent în chiar incinta mănăstirii o casă pentru locuinţa sa şi a familiei — lucru neîngăduit de statutul monahal care reglementează dela origină această mănăstire — şi totuşi instanţa de apel înlătură aceste dovezi şi toate prezumţiunile decurgând din dosar, pentru a apăra o simplă afirmaţie a unui drept de moştenire şi prescripţie a apelantului, nedovedit cu nimic nici măcar în apa-

rență, cum ar fi de exemplu un inventar succesoral o dare sau impunere fiscală a terenului. Procesul verbal încheiat de jandarmul girant al postului Crăcăoani sub nr. 731 din 24 August 1933 nu poate avea putere probantă decât asupra punctelor constatate propriu de agentul public, adică faptul construirii în incinta mănăstirii a unei locuințe laice și nu asupra diferitelor afirmațiuni făcute de oricare din părțile anchetate și acest proces verbal a fost depus de reclamant la mănăstire numai pentru constatarea faptului material al construirii unei locuințe în incinta mănăstirii.

Având în vedere că prin motivul II de casare recurenta susține că tribunalul prin soluțiunea dată a violat dispozițiunile art. 66 bis proc. civ. și principiile care guvernează materia referé-ului, astfel cum au fost desbătute în ședința dela 31 Octombrie 1933;

Având în vedere că din jurnalul acestei ședințe se constată că intimatul a susținut că recurenta, cu actele prezentate, nu a dovedit că terenul pe care dânsul l-a construit, este proprietatea sa, dovadă ce de altfel nu o putea face, deoarece fondul acestui drept nu fusese încă tranșat și că întrucât pe calea sumară a referé-ului nu se poate rezolvi o atare chestiune, ea fiind de competența instanțelor de drept comun, a conchis că nu poate fi vorba în speță de o samavolnicie din partea intimatului și ca atare a cerut respingerea cererii de referé; că acest mod de a vedea a fost combătut de recurentă, dar acceptat de tribunal;

Având în vedere că este exact în drept că pe calea procedurii sumare și excepționale, prevăzută de art. 66 bis pr. civ., nu se pot lua decât măsuri provizorii, pentru păstrarea unui drept care s'ar periclita prin vre-o întârziere, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s'ar ivi cu ocaziunea aducerii la îndeplinire a unui titlu executor, ceea ce exclude posibilitatea rezolvării pe această cale a fondului dreptului ce formează obiectul litigiului dintre părți;

Considerând că dacă fondul dreptului nu poate fi soluționat cu caracter de lucru judecat, pe această cale, un examen sumar al afacerii este autorizat de lege și indispensabil chiar, atât din punct de vedere al justificării competenței acestei instanțe, de a lua o măsură provizorie, cât și pentru ca judecata să poată aprecia, din punct de vedere al măsurii ce i se cere, care dintre părțile litigante avea în favoarea sa aparențele unei situații juridice legale și justifică un interes legitim, pentru ca să i se poată încuviința o măsură provizorie, până la rezolvare, pe calea dreptului comun a însuși fondului litigiului;

Considerând că în speță se constată că tribunalul, față de susținerile părților, în loc să examineze în mod sumar actele depuse de părți, spre a vedea care dintre părțile litigante avea în favoarea sa aparența unei situații juridice legale, care să justifice sau nu luarea măsurii provizorii, a refuzat orice cercetare, pe motiv că i-ar excede competența;

Că, deci, tribunalul respingând apelul recurenților, fără a constata de partea căreia dintre părțile litigante era aparența dreptului, prin aceasta a violat art. 66 bis proc. civ., astfel că motivul II de casare fiind întemeiat, recursul urmează a fi admis, fără a mai examina și celelalte motive de casare, deciziunea a fi căcată, iar dosarul a se retrimite aceluiaș tribunal spre o nouă judecare.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 30 Noembrie 1933

Preșidenția d-lui O. BĂLEANU Consilier

Marcelin Dubois cu Soc. An. Industria Lânei

Declzia nr. 2058. Dosar nr. 157/932

Legea burselor din 1929. Camere de arbitraj. Instituțiuni cu acest caracter înființate de vechile legi ungare. Asociația Lloyd din Timișoara. Dacă au mai fost menținute de legea română. Soluție negativă. Art. 128 și 129 din legea burselor din 13 August 1929.

Din întreaga economie a legii burselor din 13 August 1929 rezultă clar și îndubitabil că după intenția legiuitorului român, Camere de arbitraj sau judecătorești speciale de bursă nu pot funcționa decât numai pe lângă bursele înființate conform acestei legi și numai în condițiunile și organizarea fixate prin această lege.

Așa dar, reiese clar că nu se mai putea menține în teritoriul alipit o instituțiune de acelaș caracter juridic creiată de fosta suveranitate ungară, investită cu o parte din competența instanțelor ordinare ale Statului, atribuind-i o autoritate mai mare acestei instituțiuni streine decât celei create de legea română și lipsind în acelaș timp o categorie a justifiabililor de garanțiile pe care le prezintă organizarea prevăzută de legea burselor pentru Camerele de arbitraj.

De asemenea art. 129 legea burselor din 1929 cuprinzând dispozițiuni tranzitorii pentru trecerea dela regimul vechiu al burselor la cel nou, este referitor numai la Camerele de arbitraj funcționând pe lângă bursele din Vechiul Regat la data publicării, cari urmează să se organizeze conform dispozițiunilor acelei legi din 1929, iar nu la instituțiuni streine, cum este Camera de arbitraj a asociațiunei Lloyd din Timișoara.

Curtea,

S'a ascultat d-l avocat Traian Dimitriu Șoimu în dezvoltarea motivelor de casare, lipsind intimata.

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Marcelin Dubois, contra deciziunei Curții de Apel Timișoara s. II-a nr. C. II. 3512/18 din 1931, în proces cu Firma „Industria Lâner” Societate Anonimă :

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs și actele dela dosar se constată că intimata în baza contractului intervenit la 8 Decembrie 1927, a chemat în judecată pe recurent în fața Camerei arbitrale a Societății Lloyd din Timișoara pentru plata sumei de 1.500.000 lei cap. și acces. și aceasta din urmă ridicând în apărare finele de neprimire bazat pe incompetența Camerei de a judeca litigiul dintre părți printre altele și pe motiv că prin noua lege a burselor Camera arbitrală a Societății Lloyd fiind desființată, s-a desființat și competența acestei instanțe; Camera arbitrală prin încheerea, intitulată deciziune, cuprinsă în procesul-verbal de ședință dela 18 Iunie 1930 a respins incidentul, iar prin sent. nr. 633/15/930 din 23 Iunie 1931 a admis acțiunea;

Că recurentul a făcut recurs (felfolyamodas) contra acestei sentințe și prin motivul I de recurs a invocat din nou în apărare chestiunea incompetenței Camerei arbitrale în sensul mai sus arătat, și Curtea de Apel Timișoara, prin deciziunea supusă recursului, l-a respins ca nefondat pe considerațiunea trasă din interpretarea art. 128 și 129 din noua lege a burselor dela

13 August 1929 în sensul că, Camera arbitrală a societății Lloyd și azi este în ființă; deoarece noua lege a burselor nu a abrogat dispozițiunile legii pe baza căreia funcționează Camera arbitrală Lloyd, ceea ce rezultă — spune Curtea — din însuși art. 128 din noua lege a burselor, care prevede că „Camerile arbitrale actuale vor continua să funcționeze”.

Asupra motivului I de recurs astfel formulat :

Necompetință. Violarea art. 180 punct. 3 din procedura civilă ardeleană. Violarea art. 126 pct. a și 129 din legea burselor din 13 August 1929. Greșita interpretare și aplicație a art. 128 din aceeași lege. Exces de putere.

Am ridicat excepțiuni de incompetență în baza art. 180 pct. 3 din proc. civ. pentru că.

Camera arbitrală a Societății Lloyd ne mai având existența legală nu mai poate proceda la judecarea vreunei pricini.

Intr'adevăr legea nouă asupra burselor din 13 August 1929, prin art. 129 dispune că toate dispozițiunile legilor și regulamentelor contrare legii de față sunt și rămân abrogate.

Această lege de unificare institue Camerele de arbitraj în întreaga țară organizându-le pe lângă Camerele de Comerț și Industrie. Prin art. 126 punct. a pe ziua promulgării acelei legi, se prevede că încetează de a mai funcționa orice alte corporațiuni de bursă.

Ori Camera arbitrală a Societății Lloyd este o anexă depe lângă Bursa de mărfuri și efecte a Societății Lloyd din Timișoara. Acestei burse fiindu-i legalmente sistată existența, ipso facto că este al se considera de sistată și activitatea Onor. Camere arbitrale Lloyd, anexa acesteia. La acest motiv de apel al meu Onor. Curte răspunde prin considerentul tras din trunchierea art. 128. Or, în primul rând trebuie stabilit că continuarea de funcționare este limitată chiar în acest articol, numai până la constituirea nouilor Camere de arbitri și numai pentru afacerile în curs.

Nouile Camere de arbitri s'au instituit la Timișoara pe lângă Camera de Comerț și Industrie, iar procesul din chestiune s'a intentat mult după promulgarea legii burselor și după înființarea noii Camere de arbitraj depe lângă Camera de Comerț și Industrie Timișoara.

Dar este dela sine înțeles că dacă legea nu mai recunoaște alte burse și dacă stabilește că vechile Camere de arbitri își au existența legală numai pentru a judeca procesele intentate introduse până în ziua promulgării legii, dela sine înțeles că pentru viitor nu avea ce să mai statueze în ce privește Camera arbitrală Lloyd, nu-i mai recunoșteau existența.

Dar principiile generale de drept procedural răspund că mai ritos la motivele deplasate ale Onor. Camere arbitrale și anume că de îndată ce o instanță specială nu mai are existență, sau nu se poate constitui, este competentă instanța de drept comun egală în grad cu instanța desființată.

Prin stabilirea competenței de a proceda în cauză Onor. Camera arbitrală Lloyd s'au violat deci textele de lege mai sus desluite și s'a făcut o greșită aplicație a art. 128 al legii burselor. Onor. Curte de Apel statuând astfel a edictat dispozițiunile legale necuprinse în lege, intrând în atribuțiunile puterii legiuitoare săvârșind prin aceasta un vădit exces de putere.

Având în vedere că prin motivul I de casare recurentul se plânge de incompetență, violarea art. 180 pct. 3 proc. civ., art. 126 lit. a, 129 din noua lege a burselor dela 13 August 1929, greșita interpretare și aplicație a art. 128 din aceeași lege și exces de putere, în dezvoltarea căruia susține ca și înaintea instanțelor de fond că, Camera arbitrală a Societății Lloyd fiind desfiin-

țată prin noua lege a burselor, Camera, dela promulgarea acestei legi, nu mai are existență legală și ca urmare nu poate proceda la judecarea vreunei pricini; că, în orice caz, acțiunea intimată fiind introdusă la 27 Mai 1930, adică după promulgarea noii legi a burselor, care a avut loc la 13 August 1929, Camera nu era competentă să procedă la judecarea ei, deoarece art. 128 din această lege menține competența Camerilor numai cu privire la procesele pendinte în fața acestor instanțe și cari au fost introduse până în ziua promulgării ei (13 August 1929), ce nu este cazul în speță;

Având în vedere că prin acest motiv de casare se pune în discuție în prim rând chestiunea dacă Camera de arbitraj depe lângă Societatea (recte Asociația) Lloyd din Timișoara, mai are sau nu ființă legală;

Având în vedere că este știut și reese chiar din sursele dreptului ungar că pe teritoriul Ungariei vechi, alături de bursele propriu zise, mai existau și așa zise „hale provinciale de cereale și produse agricole” (vidéki termény és gabonacsarnokok) și că pe lângă ele funcționau niște „Camere de arbitraj” judecând anumite cese date în competența lor;

Că aceste „Camere de arbitraj” în anul 1869 în urma dispozițiunilor legii de procedură civilă nr. LIV/1868 au fost desființate;

Că prin legea nr. II. 1870, dintre aceste Camere de arbitraj au fost reînființate acea depe lângă bursa de mărfuri și efecte din Budapesta și cele depe lângă „halele provinciale de cereale și produse agricole”, care existau încă înainte de legea nr. LIV/1868 în virtutea unor statute aprobate de forurile superioare, însărcinând pe Ministrul de Justiție și pe cel de comerț să fixeze și publice cari sunt acele „hale provinciale de cereale și produse agricole” pe lângă cari Camerele de arbitraj se reînființează;

Că prin ordinul nr. 5279 dela 21 Martie 1870 al Ministrului de Justiție ungar, eliberat pe baza legii nr. II/1870, în afară de Camera de arbitraj depe lângă bursa de mărfuri și efecte din Budapesta, a mai fost reînființată numai Camera de arbitraj depe lângă Societatea (recte Asociația) Lloyd din Timișoara, ca intrând ea singură în condițiunile legii;

Că până la punerea în aplicare a legii nr. I/1911 pentru procedura civilă pe teritoriul Ungariei propriu zise, au rămas funcționând numai aceste două Camere de arbitraj;

Că în sfârșit, prin art. 24 din legea ungară nr. LIV din 1912 pentru punerea în aplicare a legii de procedură civilă ungară nr. I/1911 competența acestor două Camere de arbitraj a fost menținută în mod provizoriu și până când puterea legislativă va lua noi dispozițiuni;

Că zisul articol 24, întâi prin Decretul nr. I al fostului Consiliu Dirigent din Ardeal care prin art. 1 prevede că „legile, ordonanțele, regulamentele și statutele legale de mai înainte de 18 Octombrie 1918 rămân — până la altă dispoziție în vigoare în mod provizoriu”, apoi prin art. 137 din Constituțiune care prevede că „se vor revizui toate codicele și legile existente în diferitele părți ale Statului Român spre a se pune în armonie cu constituțiunea și asigura unitatea legislativă; până atunci ele rămân în vigoare”, a fost menținut provizoriu în vigoare și după unirea Ardealului și celorlalte ținuturi cu România veche;

Că deci, baza legală de existență și funcționarea Camerei de arbitraj depe lângă Societatea (recte Asocia-

tia) Lloyd din Timișoara în România erau ordinul nr. 5.279/1.870 al Ministerului de Justiție ungar, art. 24 din legea ungară nr. LIV din 1912 și art. 137 din Constituție;

Având în vedere că prin art. 137 din Constituție s'a menținut numai situația de provizorat creiată prin însăși legea ungară nr. LIV/1912 Camerei de arbitraj depe lângă Societatea (recte Asociația) Lloyd;

Că deci, problema care se pune pentru rezolvarea motivului de casare este a se ști, dacă ordinul Ministerial mai sus menționat și art. 24 din legea ungară nr. LIV/1912 mai pot fi considerate ca fiind în vigoare pe teritoriul Statului Român, sau dacă ele prin dispozițiunile nouilor legi de unificare române au fost scoase din vigoare, în care scop trebuie văzut care a fost caracterul și natura juridică a acelei Camere de arbitraj în statul ungar;

Considerând, că bursele și „halele provinciale de cereale și produse agricole”, arabele create în scopul de a reuni pe comercianți în vederea negocierii unor mărfuri, erau instituțiuni similare deosebindu-se numai prin importanța lor, iar Camerele de arbitraj depe lângă aceste „hale provinciale” erau chiar sub toate raporturile asimilate cu acele depe lângă burse, care din urmă fapt rezultă din împrejurarea;

Că legea nr. LIX/1881 care a reglementat din nou competența acestor Camere de arbitraj, nu le mai numește „Camere de arbitraj” și pentru arătarea lor înțelegându-se termenul colectiv de „különbirosag” — „judecătorii speciale”, funcționând pe lângă bursa din Budapesta și „halele provinciale”;

Că toate textele de legi posterioare tratând despre aceste „judecătorii speciale” (különbirosag), în această noțiune înglobează atât Camerele de arbitraj depe lângă burse cât și pe acele depe lângă „halele provinciale”;

Că toți autorii și comentatorii dreptului procedural și comercial ungar, cât și jurisprudența prin expresiunea „tözsdebirosag” — judecătorie de bursă — înțeleg atât Camerele arbitrale depe lângă burse cât și pe cele depe lângă „halele provinciale”;

Că menționata lege ungară LIX/1881, reglementând prin art. 94—99 competența acestor Camere arbitrale, prevede aceleași norme comune de competență și procedura pentru „judecătoriile speciale” (különbirosag) depe lângă bursa de mărfuri și efecte din Budapesta și „halele provinciale de cereale și produse agricole”, dând în competența lor a) judecarea exclusivă a proceselor învocate din actele comerciale încheiate în incinta lor (art. 94 a) și b) a unor procese limitativ enumerate, dacă părțile prin convenția lor s'au supus competenței acelor „judecătorii speciale” (art. 94 b-c);

Că ordinul dela 18 Februarie 1871 al Ministerului de Justiție Ungar, prin care după reînființarea lor se publică organizarea și regulamentul de funcționare a Camerilor arbitrale depe lângă bursa din Budapesta și Asociația „Lloyd” din Timișoara, numește ambele Camere de arbitraj „judecătorii de bursă” (tözsdebirosag) reînființate prin legea nr. II/1871;

Că deci, este în afară de orice îndoială că, Camera de arbitraj depe lângă Asociația Lloyd în organizarea maghiară avea caracterul și natura juridică a unei „judecătorii de bursă” fiind ea înființată ca atare prin legea maghiară nr. II/1870;

Considerând, că menționatele „judecătorii speciale” (Kölönbirosag) în organizațiunea judecătorească ungară, nu erau nici de cum instituțiuni similare cu

„judecătoriile arbitrale” constituite „ad-hoc” pe baza de compromis pentru judecarea unui anume proces, reglementate în titlul IX capitolul III al procedurii civile ungare LIV/1868, modificată prin legea LIX/1881 și titlul XVII al procedurii civile ungare I/1912, azi încă în vigoare în Ardeal, ci ele erau — cum aceasta s'a pronunțat și prin deciziunea plenară nr. 53 a Curiei ungare — niște judecătorii permanente speciale de stat, cu competență exclusivă determinată în anumită materie alături și în afară de judecătoriile ordinare ale statului ungar, deci instanțe judecătorești, prin care statul ungar își exercita puterea judecătorească, deci organe de jurisdicțiune;

Considerând, că conform constituțiunei României art. 101, nici o jurisdicție nu se poate înființa decât numai în puterea unei anume legi;

Că deci, organele de jurisdicție între care și „judecătoriile speciale” creiate în provinciile alipite de legiurile anterioare unirii și menținute cu ocazia unirii în mod provizoriu, vor putea exercita puterea judecătorească a Statului Român numai câtă vreme ele și competența lor au fost confirmate și menținute prin legile de organizare judecătorească ale Statului Român;

Având în vedere că prin legea burselor dela 13 August 1929, „singura legiuire de aplicat pe întreg teritoriul țării”, cum se spune prin expunerea de motive a legii, deci lege de unificare, legiuitorul român a reglementat în mod unitar pentru întreaga țară regimul burselor, înființând pe lângă burse și așa zise „Camere de arbitraj” (art. 106 etc.);

Având în vedere că nici aceste „Camere de arbitraj” nu sunt tribunale arbitrale „ad-hoc” reglementate prin cartea IV-a a procedurii civile române, ci sunt niște „judecătorii speciale și permanente”, cu competență exclusivă determinată în lege, judecătorii de stat, prin care Statul Român își exercită puterea sa judecătorească la fel ca prin instanțele sale judecătorești ordinare prevăzute prin legea de organizare judecătorească;

Că deci, în organizarea judecătorească a Statului Român aceste „Camere de arbitraj” — „judecătorii speciale, judecătorii de bursă” — ocupă același loc pe care-l ocupau Camerele arbitrale depe lângă bursele și „halele provinciale de cereale și produse agricole” în organizarea ungară;

Având în vedere că din întreaga economie, a legii burselor rezultă clar și indiscutabil intenția legiuitorului, că asemenea Camere de arbitraj — „judecătorii speciale, judecătorii de bursă” — nu pot funcționa decât numai pe lângă bursele înființate conform acesei legi și numai în condițiunile și organizarea fixate prin aceeași lege, întrucât art. 129 al legii prevede că „toate dispozițiunile legilor și regulamentelor contrare dispozițiunilor legii de față sunt și rămân abrogate”;

Având în vedere că Societatea (recte Asociația) „Lloyd” din Timișoara, nu este o instituțiune de bursă constituită conform prevederilor legii burselor, deci conform cu cele de mai sus, pe lângă dânsa nu poate funcționa ca „judecătorie specială de stat” o Cameră de arbitraj, indiferent care este activitatea de astăzi a acelei Asociații, pe de altă parte Camera de arbitraj depe lângă dânsa nu este organizată conform cu legea burselor;

Că în adevăr legiuitorul unificator român din 1929, care prin legea burselor a organizat din nou pentru

întreaga țară Camerele de arbitraj — „judecătoriile speciale” — depe lângă instituțiile de burse reglementând competența lor și reducând jurisdicțiunea lor (art. 106) numai la procesele isvorâte din operațiunile de bursă, înlăturând sistemul din vechea lege română a burselor din 1913 ca părțile să-și aleagă competența acestor instanțe și pentru procesele de altă natură — nu i se poate atribui intențiunea de a menține în teritoriul alipit o „judecătorie specială” de acelaș caracter juridic creiat de fosta suveranitate ungară, admitând ca o asemenea „judecătorie specială” să exercite puterea judecătorească a Statului Român cu o competența creiată de fosta suveranitate, și mai largă decât aceea a Camerilor de arbitraj create prin legea română, investindu-o și cu o parte din competența instanțelor judecătorești ordinare ale Statului, atribuind astfel o autoritate mai mare acelei „judecătorii speciale” streine față de acele create prin legea română, lipsind în acelaș timp o categorie a justițiabililor de garanțiile pe care le prezintă organizarea prevăzută prin legea burselor a celor „judecătorii speciale”: Camere de arbitraj;

Că o asemenea intențiune ar fi illogică și inexplicabilă față de împrejurarea că tendința chiar a legiuitorului ungar a fost limitarea competenței „judecătoriilor speciale” depe lângă burse și „halele provinciale de cereale și produse agricole”, reducând-o numai la judecarea proceselor dintre membrii acelor instituțiuni (a se vedea art. 43 și următorii din proiectul ungar din anul 1905, pentru punerea în aplicare a procedurii civile și cari n’au fost trecuți în legea LIV/1912 numai pentru motivul că legiuitorul ungar prin motivarea legii de procedură civilă nr. I/1911 a declarat că regimul „judecătoriilor speciale” depe lângă burse și „halele de cereale” va fi reglementat prin o lege specială; și așa se explică art. 24 din legea nr. LIV/1912);

Având în vedere că din toate aceste rezultă că dispozițiunile ordinului Ministerial ungar nr. 5.279/1870 și acele de ordin provizoriu ale art. 24 din legea ungară nr. LIV/1912 prin legea burselor din 1929 pentru teritoriul Statului Român sunt abrogate și că, Camera de arbitraj, ca „judecătorie specială de stat” depe lângă Societatea (recte Asociația) „Lloyd” din Timișoara a fost desființată;

Că articolul 128 din legea burselor invocat de Curtea de Apel nu este concludent în cauză, deoarece acest articol cuprinzând dispoziții tranzitorii pentru trecerea dela regimul vechiu al burselor la cel nou înființat prin legea din 1929, este referitor numai la Camerele de arbitraj funcționând pe lângă bursele din Vechiul Regat la data promulgării legii, cari urmează să se reorganizeze conform cu dispozițiunile din legea burselor din 1929, nici de cum însă nu este aplicabil fostei Camere de arbitraj depe lângă Asociația Lloyd pe lângă care — precum s’a arătat la pagina 11 nu poate funcționa în viitor o Cameră de arbitraj, „judecătorie de bursă”;

Că deci, Curtea de Apel numai cu violarea și greșita interpretare a art. 129 și 128 din legea burselor dela 1929 a putut pronunța că, Camera de arbitraj depe lângă Societatea (recte Asociația) Lloyd din Timișoara n’a fost desființată;

Că dar motivul I de casare fiind fondat recursul urmează a fi admis și a se casa deciziunea atacată pe acest motiv, astfel că devine fără interes cercetarea

motivelor II și III de casare, menționându-se că desființarea Camerei de arbitraj depe lângă Societatea (recte Asociația) Lloyd din Timișoara, nu derogă dreptului justițiabililor de a se supune judecății unor „judecătorii arbitrale” constituite ad-hoc” conform cu prevederile din titlul XVII al procedurii civile I/1911 în sânul Asociației Lloyd câtă vreme ființa legală a acesteia nu va fi contestată.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, etc.

TRIBUNALUL ILFOV S. IV CIV. COR.

Audiența din 8 Octombr. 1934

Președenția d-lui HARIȚON UDREA, judecător.

Maria General Părcălăbescu cu N. Radivon
Sentința civilă Nr. 1204.

Uzufruct. Contract de închiriere. În ce fel îi este opozabil nudului proprietar, la sfârșitul uzufructului?

Dacă contractele de închiriere îi sunt opozabile nudului proprietar la încetarea uzufructului, pentru perioada până la împlinirea termenului de cinci ani, soluția nu mai este aceeaș când contractele de închiriere ascund și o donație. În situația aceasta nudul proprietar poate să pretindă chirieșului echivalentul folosinței, fiindcă numai în acest fel contractul are caracterul oneros al contractului de închiriere.

Tribunalul,

Asupra acțiunii introduse de către Maria General Părcălăbescu prin petiția înreg. la acest Trib. la Nr. 34065 din 1932, contra lui Nicolae Radivon, din București, B-dul Elisabeta Nr. 17, pentru a-i plăti suma de 217.500 lei, ce reprezintă echivalentul folosinței, cuvenit reclamantei pentru prăvălia și apartamentul dela etaj se ocupă pârâtul în imobilul din București, Bd. Elisabeta Nr. 17 cum și chiria încasată dela chiriașul I. Mihăilescu.

Având în vedere actele din dosar, susținerile părților și concluziunile scrise depuse de aceștia.

Având în vedere că reclamanta a susținut, că Teodor Radivon, tatăl reclamantei și al pârâtului, decedat în anul 1932, prin testamentul făcut, a lăsat uzufructul imobilului din Bd. Elisabeta nr. 17, soției sale Elena Th. Radivon, mama părților din proces; că aceasta încetând din viață la 3 Iulie 1931, reclamanta împreună cu pârâtul avea un drept egal asupra imobilului din București B-dul Elisabeta nr. 17; că reclamanta introducând acțiunea de față, prin care cere pârâtului să-i plătească echivalentul folosinței cuvenit reclamantei dela data încetării din viață a mamei sale, până la data de 13 Iulie 1932, când s’a înființat asupra averii succesoriale un sechestrul judiciar, la această cerere pârâtul a exhibat un contract de închiriere pentru prăvălie, intervenit între pârât și mama sa, în calitate de uzufructuară, pe intervalul dela 26 Octombrie 1928, până la 26 Octombrie 1933, cu o chirie de 42.000 lei anual; că reclamanta a susținut, că acest contract nu poate să-și producă nici un efect, fiindcă nefiind plătită chiria la termen, pactul comisoriu de gradul al treilea prevăzut în acest contract, a operat; că, în al doilea rând reclamanta a susținut, că, contractul nu a fost transcris, astfel că prin trecerea timpului de trei ani el nu-i mai este opozabil reclamantei; că în al treilea rând reclamanta a susținut că în orice caz acest contract nu-i este opozabil, fiindcă acest contract a fost făcut în fraudă drepturilor sale; că ea fiind rezervatară a mamei sale, această fraudă poate să fie stabilită prin orice mijloc de probațiune; că apoi reclamanta

a susținut, că pe baza expertizei făcute în cauză, ea și-a dovedit acțiunea, cerând în consecință admiterea acțiunii cu cheltuieli de judecată.

Având în vedere că pârâtul, după ce a combătut susținerile reclamantei, a susținut, că părțile s'au mai judecat într-o acțiune în evacuare bazată pe faptul că contractul de închiriere a expirat la 26 Octombrie 1933, și cu ocazia aceasta s'a stabilit, ca contractul arătat a fost prelungit de legea chiriilor până la 26 Octombrie 1934; că cele hotărâte cu această ocazie, au putere de lucru judecat asupra acțiunii de față; că pe lângă aceasta pârâtul a mai susținut, că contractul de închiriere nu-l are ca moștenind pe mama sa, ci în virtutea legii, iar dacă reclamanta ar considera că mama sa i-a făcut o liberalitate prin acest contract, pentru aceasta reclamanta trebuia să vină cu o acțiune în reducere, nu să facă acțiunea de față.

Având în vedere că acestea fiind susținerile părților, urmează să examinăm acțiunea reclamantei.

Având în vedere că stabilindu-se de acest tribunal față de părți, că contractul de închiriere expirat la 26 Octombrie 1933 a fost prelungit pe baza legii chiriilor, reclamanta nu mai poate susține că acest contract a fost desființat prin operarea pactului comisoriu de gradul al treilea pentru neplată de chirie; că deasemenea reclamanta nu mai poate susține nici neopozabilitatea contractului, invocând netrascierea lui.

Având în vedere că reclamanta pentru a invoca că prin contractul de închiriere i-au fost lezate drepturile ei, s'a pus pe terenul, că ea este rezervatară față de actele de liberalitate făcute de mama ei; că însă dacă ar fi fost un act de liberalitate din partea mamei sale, acesta ar fi fost pentru folosință bunului, după încetarea uzufructului; ori de această folosință uzufructuara nu mai putea dispune, fiindcă folosința a încetat prin decesul uzufructuarei; deci nu pe această chestiune a atacării rezervei se poate pune reclamanta;

Având în vedere că reclamanta prin acțiunea sa cere să i se plătească de pârât echivalentul folosinței avut de acesta asupra imobilului din Bd. Elisabeta nr. 17; că chestiunea care urmează să fie examinată este aceea, dacă atunci când contractul de închiriere făcut de uzufructuar ascunde și-o donație, nudul proprietar poate să pretindă dela chirie să-i plătească echivalentul folosinței, nu chiria arătată în contract, pentru perioada dela încetarea uzufructului până la terminarea contractului de închiriere.

Considerând că dacă contractele de închiriere făcute de uzufructuar, îi sunt opozabile nudului proprietar, la încetarea uzufructului pentru perioada până la împlinirea termenului de cinci ani, această opozabilitate există când contractul are caracterul de contract de închiriere; că atunci când contractul nu are numai acest caracter, ci el cuprinde și o donație, contractul nu i se poate opune nudului proprietar, pentru a fi respectat de acesta; că nudul proprietar poate să-i pretindă chirieșului, ca acesta, înțelegând să se folosească de bunul avut în folosință, ca de un lucru închiriat, pentru această folosință chirieșul să plătească echivalentul ei.

Considerând că prin această pretenție a nudului proprietar, acesta pune pe chirieș în situația de a se folosi de singurul contract de care se putea folosi și anume de contractul de închiriere; că de un act de donație chirieșul nu se putea folosi, fiindcă donația folosinței a încetat cu sfârșitul uzufructului; că însă pentru ca contractul de închiriere să aibe caracterul contractului de închiriere, nudul proprietar poate să pretindă chirieșului echivalentul folosinței, fiindcă numai în acest fel contractul are caracterul oneros al contractului de închiriere.

Având în vedere că în speța de față se constată că mama reclamantei, care era uzufructuara imobilului, a închiriat pâr-

râtului, care era tot copilul ei, prăvălia aflată la acel imobil, cu chiria de 42.000 lei pe an; că expertiza făcută în cauză arată că chiria ce trebuia plătită era aceea de 450.000 lei anual; că reclamanta a apreciat această chirie la 300.000 lei anual; că chiria de 42.000 lei arătată în contract este învederat că nu era un echivalent al folosinței, ci uzufructuara prin acest contract, a înțeles să-i facă și o liberalitate fiului ei; că s'a văzut mai înainte că în această situație nuda proprietar poate să pretindă echivalentul folosinței; că față de cele expuse astfel, reclamanta este îndreptățită să ceară ca pârâtul să-i plătească suma de 150.000 lei partea cuvenită reclamantei pentru perioada dela 3 Iulie 1931 până la 13 Iulie 1933.

Având în vedere că pentru apartamentul dela etajul I reclamanta a pretins suma de 60.000 lei partea sa, socotită că acest apartament s'ar fi putut închiria cu suma de 120.000 lei; că însă cu un an mai în urmă acest apartament s'a închiriat cu suma de 100.000 lei de către sechestrul judiciar; că stabilindu-se că aceasta era chiria apartamentului, acțiunea reclamantei urmează să fie admisă pentru 50.000 lei, partea cuvenită acesteia.

Având în vedere că pentru camerele din curte, pârâtul a recunoscut că a încasat 10.000 lei pe an; că față de această recunoaștere acțiunea reclamantei urmează a fi admisă pentru suma de 5.000 lei.

Că stabilindu-se acestea, acțiunea reclamantei urmează a fi admisă în parte.

Văzând și cererea de cheltuieli de judecată, în care se cuprinde și onorariul expertului, tribunalul apreciază aceste cheltuieli la suma de 6.000 lei.

Pentru aceste motive, Trib. admite în parte acțiunea, etc.
(ss) Hariton Udrea, Gh. Macarovici.

CATRE D-NII ABONAȚI

Rugăm stăruitor pe domnii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorului nostru Mihail Stama singurul împuternicit pentru provincie, D-1 C Petculescu fiind pentru Capitală, și a binevoi să trimeată achitarea abonamentului prin mandat poștal direct la Administrația Revistei „CURIERUL JUDICIAR” București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului poștal, abonamentul datorat partida No..

A apărut:

REGIMUL FISCAL AL MOȘTENIRILOR ÎN ROMÂNIA ȘI ALTE ȚĂRI adnotat și comentat de d-l MIHAIL I. BĂDULESCU, Doctor în Drept, Șeful Serviciului succesiunilor din Ministerul Finanțelor, cu o Prefață de d-l avocat Alex. Velescu.

Volumul cuprinde 240 pag. Prețul 120 lei iar pe hârtie extra velină lei 150.

LEGEA PENTRU REGLEMENTAREA DĂTORIILOR AGRICOLE ȘI URBANE din 7 Aprilie, 1934 însoțită de expunerea de motive, avizul consiliului legislativ și rapoartele dela Cameră și Senat, în Biblioteca legilor uzuale adnotate, sub nr. 468, în CURIERUL JUDICIAR. Prețul 40 lei.
Regulamentul, în aceeași bibliotecă sub. Prețul 30 lei.

